

Høgskolen i **Hedmark**

Campus Evenstad
Skog og utmarksfag

Nicklas Jönsson

Uppfattningar om den svenska ripförvaltningen

Djupintervju med Länsstyrelsen och Jägareförbundet

Perceptions of Swedish ptarmigan management
In-depth interviews with County Administrative board and The Swedish Association of
Hunting and Wildlife management

Bacheloroppgave
Utmarksforvaltning
2014

Samtykker til utlån hos høgskolebiblioteket

JA

NEI

Samtykker til tilgjengeliggjøring i digitalt arkiv Brage

JA

NEI

Uppfattningar om den svenska ripförvaltningen

Djupintervju med Länsstyrelsen och Jägareförbundet

Nicklas Jönsson

Abstrakt

År 1993 omstrukturerades rennäringsförordningen vilket resulterade till att allmänheten i Sverige hade möjlighet att jaga ripa på statens mark. När fler och fler jägare sökte sig till fjällen för att jaga ripa ökade kravet på Länsstyrelsen gällande en hållbar förvaltning för att minska risken för överbeskattningar. Förvaltningen har kritiserats av Jägareförbundet som påpekat att jaktrestriktionerna saknat vetenskaplig grund. Denna studie syftade till att belysa vilka bakomliggande värderingar och uppfattningar Jägareförbundet och Länsstyrelsen har gällande den svenska ripförvaltningen och synen på dagens ripjakt. Syftet besvarades med hjälp av individuella djupintervjuer med respondenter från Jägareförbundet och Länsstyrelsen samt en fenomenografisk ansats som beskriver människors uppfattningar av fenomen i dess omvärld. Jägareförbundets respondenter uppfattade att Länsstyrelsen har överdrivit sin tolkning av forskningens resultat vilket bidragit till onödigt hårda jaktrestriktioner. Vidare ansågs informationen från Länsstyrelsen otillräcklig. Länsstyrelsens respondenter upplevde olämpligheter med att involvera Jägareförbundet i statliga ripförvaltningen och uppfattade ripförvaltningen som transparent gällande informationsutbytet. Slutsatsen var att meningsskiljaktigheterna grundade sig i skilda tolkningar av resultat från ripforskningen. Jägareförbundet ansågs enligt Länsstyrelsen i dagsläget inte vara aktuell att involvera något ytterligare i ripförvaltningen. En lösning på problemet kan finnas i skapandet av en skriftlig handledning/allmänbeskrivning som grund till enstämigare tolkningar av ripforskningen. För att åstadkomma en bättre kommunikation mellan de båda parterna bör någon form av dialog i form av till exempel möten eller diskussionsforum skapas. *Nyckelord: Ripförvaltning, Ripjakt, Ripforskning, Länsstyrelsen, Svenska Jägareförbundet, Fenomenografi*

Abstract

In 1993, the reindeer industry regulation was restructured which resulted to that the public in Sweden had the opportunity to hunt ptarmigan on state land. As more and more hunters made their way to the mountains to hunt ptarmigan, the requirement for County Administrative Board to have sustainable management increased, this to reduce risk for over harvesting. The Swedish Association for hunting and wildlife management, who pointed out that hunting restrictions lacked scientific basis, has criticized the administration. This study aimed to elucidate the underlying values and beliefs The Swedish Association for hunting and County Administrative Board have regarding the Swedish ptarmigan management and perception of today's ptarmigan hunting. The purpose was answered by using individual in-depth interviews with respondents from The Swedish Association for hunting and County Administrative Board with a phenomenographic approach that describes people's perception of phenomena in their environment. The Swedish Association for hunting and wildlife management perceived that the County Administrative Board has exaggerated their interpretation of research results leading to harsh hunting restrictions. Furthermore, the information from the County Administrative Board considered insufficient. County Administrative Board respondents experienced the inconveniences of involving The Swedish Association for hunting in state management of ptarmigan and perceived ptarmigan management as transparent regarding the exchange of information. The conclusion was that the disagreement was based in different interpretations of results from ptarmigan research. The Swedish Association for hunting was considered, according to the County Administrative Board in the current situation, not be relevant to involve any further in ptarmigan management. One solution could be the creation of a written tutorial/general description as the basis for more united interpretations of ptarmigan research. In order to provide better communication between the two parties, some form of dialogue in the forms of meetings or discussion forums should be created. *Keywords: Ptarmigan management, Ptarmigan hunt, Ptarmigan research, County Administrative Board, The Swedish Association for hunting and wildlife management. Phenomenography*

Förord

Jag vill tacka alla respondenter som deltagit i studien och tagit sig tid för att bli intervjuad. Jag skulle även vilja rikta ett stort tack till min handledare Maria Hörnell-Willebrand som bidragit till studieidén och upplägget för studiens struktur.

Evenstad april 2014

Nickas Jönsson

Innehåll

Innehåll.....	5
Introduktion	6
Ripjakten	6
Ripjägarnas beteende	7
Ripans biologi.....	8
Länsstyrelsen	8
Jägarförbundet.....	9
Syfte.....	11
Metod.....	12
Design	12
Respondenter.....	12
Etiska aspekter	12
Material.....	13
Datainsamling.....	14
Analys	15
Resultat.....	17
Resultat från Länsstyrelsen, tema Jägareförbundet.....	17
Ökat samarbetet.....	17
Kommunikation	18
Resultat från Länsstyrelsen, tema forskningen.....	20
Nyttan av Ripforskning.....	20
Kunskap från forskning	20
Resultat från Länsstyrelsen, tema förvaltningen	22
Svårighetsgraden av att förvalta ripa	22
Nyttan av kunskap	22
Resultat från Jägareförbundet, tema Länsstyrelsen.....	25
Ökat samarbete	25
Kommunikation	26
Resultat från Jägareförbundet, tema ripförvaltningen	27
Tröskelbeskattning.....	27
Inflytande i ripförvaltningen	28
Resultat från Jägareförbundet, tema ripforskningen.....	29
Förtroende för ripforskningen	29
Nyttan av ripforskningen	29
Framtiden, resultat från Länsstyrelsen	30
Ripförvaltningen om tio år	30
Ripjakten om tio år	31
Framtiden, resultat från Jägareförbundet	32
Ripförvaltningen om tio år	32
Inflytandet i förvaltningen om tio år.....	32
Diskussion	33
Framtiden	37
Styrkor och begränsningar.....	38
Slutsats.....	38
Referenser	40
Appendix 1	44
Appendix 2	48

Introduktion

Ripjakt är en jaktform som fick ett ökat intresse efter en ny rennäringsförordning år 1993 vilket gjorde ripjakten mer tillgänglig för allmänheten (se, Prop.1992/93:32). Jaktens betydelse för ripan har sedan dess debatterats upprepade gånger då jakttrycket framförallt i södra delen av fjällkedjan ökat. Länsstyrelsen är den myndighet som idag förvaltar ripjakten på statens mark ovan odlingsgräns och har tillsammans med forskare tagit fram ett förvaltningssystem för att säkra ett hållbart nyttjande av ripstammen (Eriksson et al. 2006). Svenska Jägareförbundet är en intresseorganisation som representerar jägarna och har inte allt för sällan haft synpunkter på Länsstyrelsens ripförvaltning. Jägareförbundet har tidigare reagerat när jaktmöjligheten på ripa har inskränkts och hävdade att Länsstyrelsens förvaltningsmetoder inte haft någon vetenskaplig grund (se Jägareförbundet, 2009, s. 1). Jägareförbundets organisation har en indirekt betydelse för Länsstyrelsen och ripförvaltning då de är en stor finansiär av viltforskningen i Sverige när en del av medlemsavgiften av nära 200 000 medlemmar går till viltforskning. Jägarna utgör en stor del av de frivilliga som varje år inventerar ripa där den insamlade informationen används som beslutsunderlag i Länsstyrelsens förvaltning. (Eriksson et al 2006). Det existerar kopplingar som har betydelse för ripförvaltningen samtidigt som det på ytan verkar som de båda aktörerna, det vill säga Jägareförbundet och Länsstyrelsen, inte står varandra särskilt nära. Denna studie syftade till att belysa de grundläggande värderingar och uppfattningar som aktörerna har om den svenska ripförvaltningen och synen på hur ripjakten bedrivs och bör bedrivas. Studien undersöker om kopplingen mellan Jägareförbundet och Länsstyrelsen kan rendera ett möjligt potentiellt tätare samarbete. Studien syftade även till att belysa om det finns ett behov för någon form av forskningsbaserad skriftlig handledning inom ämnet som skulle kunna vara till nytta för Länsstyrelsen och Jägareförbundet.

Ripjakten

Under ripjakten i Sverige fälls årligen mellan 30 000 till 50 000 ripor på statens mark (Lindberget, 2009) av cirka 10 000 till 20 000 jägare som varje år jagar ripa (Støbet-Lande, 2011). Jaktsäsongen startar den 25 augusti och pågår fram till den 15 mars i Norrbotten och Västerbotten medan den i Jämtland avslutas sista februari (Lindberget, 2009). Det finns 332 jaktområden med en sammantagen storlek på 62 000 km² med en medianstorlek på 73 km² (Lindberget, 2009). Ripjakten bedrivs i huvudsakligen med hjälp av stående fågelhund och med hagelgevär (Lindberget, 2009). Ripjakt var inte så lättåtkomligt i Sverige före år 1993, och mindre än 1000 jägare jagade ripa varje år. 1993 trädde en lagförändringen i kraft som

förändrade jakten i fjällområdena (Støbet-Lande, 2011). Regeringens proposition 1992/93:32 gav förslag om lagförändringar bland annat i rennäringsförordningens § 3 så att möjligheten till upplåtelse av småviltsjakt ovan odlingsgräns och på renbetesfjällen utökas kraftigt (Prop.1992/93:32) Därefter prövades frågor om jakt ovan odlingsgräns av Länsstyrelsen (SFS, 1971:438). Regeringsbeslutet år 1993 innebar att satens mark på renbetesområdena i fjällen öppnades upp för allmän jakt vilket innebar att fler jägare fick tillgång till ripjakten (Eriksson et al. 2006). Jakttrycket ökade kraftigt på grund av ett ökat antal jägare efter den nya rennäringsförordningen vilket medförde diskussioner om jakttrycket kunde bli för stort för dalripan (Eriksson et al. 2006). Ripjaktsens effekt och hur den påverkar ripan är en ständigt aktuell fråga då jakten berör flera intressegrupper. Efter hösten år 2007 då ripjakten öppnades för alla EU-medborgare på samma villkor som för svenska medborgare fick debatten en ny fart över hur ripjakten ska bedrivas (Lindberget, 2009).

Ripjägarernas beteende

Ripjägarerna jagar nästan uteslutande med stående fågelhund där hundens prestationer anses vara det viktigaste för att uppnå en lyckad jaktupplevelse (Willebrand & Paulrud, 2004). Kontakten med vilt anses också viktig för att uppnå lyckad jaktupplevelse medan möjligheten att få skjuta många ripor uppfattas som mindre viktig (Alatalo, 2005). Under ripjaktsäsongen sker två tredjedelar av jakten under de första tio dagarna (Willebrand, 1996) och det största jakttrycket sker två och en halv kilometer från jägarens uppehälle (Lindberget, 2009). Ripan kan bli påverkad genom jägarerna stör den i sin egen livsmiljö eller att den blir fälld (Brøseth & Pedersen, 2010). Mänsklig störning påverkar inte flyttbeteendet, i de fall ripan flyttar på sig tar den sig till platser i närområdet som de vet om sedan tidigare (Olsson, Smith & Willebrand, 1996, Brøseth & Pedersen, 2010, Willebrand, 1996). En studie av Asmyhr, Willebrand och Hörnell-Willebrand (2012) framkom det att av de ripjägarerna som jagat i ett jaktområde kommer cirka två tredjedelar att återvända påföljande år. Vid låga riptätheter kan jägarerna fortsätta jaga på grund av flera faktorer som till exempel att förra årets jakt var bättre (Willebrand & Paulrud, 2004). Enligt Hörnell-Willebrand (2005) varierar antalet skjutna ripor per jägare och dag ganska lite, men sammantaget är uttaget av ripor något större vid höga tätheter än vid låga. Antalet jägare per år är förhållandevis konstant vilket tyder på att ripjägarerna är ganska okänsliga på för hur mycket ripa det finns.

Ripans biologi

Dalripan (*Lagopus lagopus*) och Fjällripan (*Lagopus muta*) tillhör underfamiljen skogshöns (*Tetraoninae*) (Watson & Moss, 2008). Dalripan förekommer i sub-alpina vegetationer, föredrar arktisk tundra, skogsbryn, öppningar i barrskog och vanligen något lägre och våtare habitat än fjällripan (Potapov & Flint, 1989). Fjällripan däremot föredrar den steniga och klippiga delen av den alpina terrängen där den tillbringar hela året (Eriksson et al. 2006). Båda arterna häckar tidigt på sommaren och får cirka en kull per år (Lindberget, 2009). Kycklingarna växer fort och kan flyga korta sträckor redan inom loppet av några dagar (Johnsgard, 1983). Ripkullarna splittras från mitten till slutet av september för att någon vecka senare flytta till ett vinterområde (Smith, 1997). Eftersom två tredjedelar av jakten sker i början av ripjakten i augusti-september, innebär det att hela kullar utsätts för jakt innan kullarna splittras (Lindberget, 2009). Fjällripehönan och tuppen är bara tillsammans under spel och parning (Eriksson et al. 2006). Fjällripehönan lägger ägg under maj till juni och hon får sköta om äggen ensam utan tuppen (Steen, 2004) Ripans naturliga fiende är mård, mink, vessla, rödräv, jaktfalk och kråkfåglar (Steen, 2004). Predation är den största dödsorsaken och då huvudsakligen av rovfåglar (Smith & Willebrand, 1999; Brittas & Willebrand, 1992). Dalripans variation i reproduktionsframgången gör att antalet ripor fluktuerar naturligt från år till år (Eriksson et al. 2006). Antal kycklingar per höna varierar i takt med tillgången på antalet smågnagare vilket delvis förklarar fluktuationen (Smith & Willebrand, 1999; Brittas & Willebrand, 1992). Dessa fluktuationer visade i en studie av Myrberget & Lund-Tagen (1989), ske under en 3-4 år lång cykel.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen är en statlig myndighet som ansvarar för att de beslut som riksdag och regering fattar blir genomförda på ett bra sätt i länen (Länsstyrelsen, u.å). I Sverige förvaltas fjäll- och dalripan av Länsstyrelsen på statens mark sedan fjällreformen år 1993 då möjligheten att få jaga ripa ökade (se, Prop.1992/93:32) Länsstyrelsen har i ett nära samarbete med ripforskare utvecklat ett förvaltningssystem och genom årliga inventeringar i de tre nordligaste länen (Eriksson et al. 2006). När rennäringsförordningen ändrades i samband med reformen 1993 ökade jakttrycket på ripa och kravet på en hållbar och långsiktig ripförvaltning blev alltmer aktuella (Lindberget, 2009). Tillsammans med forskningen designades och årliga linjeinventeringar av ripa före jaktstart med metoden Distance sampling (Buckland et al. 1993). Ripinventeringarna är ett av de viktigaste uppföljningsmedlen som förvaltningen har och ett resultat av samarbete mellan Länsstyrelserna, frivilliga inventerare och Högskolen i

Hedmark (Eriksson et al. 2006). Ripinventeringarna har genomförts varje år sedan 1994 i Norrbotten, 1996 i Jämtland (både i jagade och i fredade områden) och sedan 1999 i Västerbotten. Under denna tid har inventeringarna inte visat någon nedgång i ripstammen eller skillnad i populationsutveckling mellan jagade och fredade områden (Willebrand-Hörnell & Willebrand, 2008).

Länsstyrelsens förvaltningssystem fungerar på så sätt att jakttrycket begränsas genom att begränsa antalet jägare och jakt dagar per km². Denna typ av förvaltningen är en form av tröskelbeskattning av populationer. Populationer beskattas först när den överstiger en bestämd storlek (tröskel) och när populationen understiger tröskelvärdet beskattas den inte alls (SOU, 2005:79). För att säkra en uthållig beskattning av ripa har länen med statlig ripjakt satt ett maximalt jakttryck på tre jaktmandagar per km², när det är uppnått stängs området för jaktkortslösare (Lindberget, 2009). Personer som är bosatta i kommunen med ett jaktområde har möjlighet att lösa årskort och fortsätta jaga trots att området är stängt för resten av säsongen (Lindberget, 2009). Jakttrycksbegränsningen på tre jaktmandagar per km² är framtaget utifrån inventeringar och avskjutningsstatistik som motsvarar en avskjutning på cirka 30 % av populationen oberoende av riptätheter (Willebrand & Hörnell, 2001). Avskjutningen på ripor har visats variera från cirka tio % av höstbestånden till 50 % i vissa områden (Smith & Willebrand, 1999; Hörnell-Willebrand, 2005, Kastdalen, 1992). Resultat från de årliga inventeringarna och avskjutningsstatistik är de verktyg som Länsstyrelsen har idag för att förvalta ripa. Syftet med den här studien är att belysa hur Länsstyrelsens förvaltare uppfattar sitt arbete med att förvalta ripan och hur förvaltarna upplever samarbetet med ripforskningen. En tidigare studie av Zachrisson (2004) visade att det fanns en skillnad på tolkningen av jaktlagstiftningen mellan de olika länsstyrelserna. Jämtland och Norrbotten känner sig begränsade i sitt handlingsutrymme i fjälljakten medan Västerbotten upplever att de har ett visst handlingsutrymme (Zachrisson, 2004).

Jägareförbundet

Svenska Jägareförbundet är en intresseorganisation som grundades år 1830 för att representera jägarkåren i Sverige och innehar idag nära 200 000 medlemmar (Jägareförbundet, 2012). Jägareförbundet har ett uppdrag som kallas för det allmänna uppdraget vilket betyder att de bland annat har ett ansvar för övergripande information om praktisk jakt och förvaltning av vilt (Jägareförbundet, 2014). Jägareförbundet har tidigare visat sig oeniga med Länsstyrelsernas gällande förvaltningsingrepp som inskränker

jaktmöjligheten att jaga ripa på statens mark. I ett pressmeddelande från 2009 meddelade Jägareförbundet sitt misstykke till förvaltningsingreppet om att avlysa ripjakten på statens mark i hela Jämtlands län. Jägareförbundet skriver: ”*Enligt Svenska Jägareförbundet saknar beslutet faktamässig grund och ger oskäligen konsekvenser för jakten i Jämtland*” (Jägareförbundet, 2009, s. 1). Zachrisson (2004) menar att konflikten mellan Jägareförbundet och Länsstyrelsen, inte är ett fenomen för alla län där statlig ripjakt bedrivs. Länsstyrelsen i Jämtland anser att det uppstår mest konflikter kring småviltsjakten medan län som Norrbotten menar att det inte existerar egentliga konflikter (Zachrisson, 2004). Detta kan tolkas som att Jägareförbundet och Länsstyrelsen står långt ifrån varandra i ripjaksfrågan, men faktum är att Jägareförbundet har en indirekt betydelse för Länsstyrelsens ripförvaltning. Årligen sker det inventeringar på ripa genom linjeinventeringar som utförs av flera hundra frivilliga personer (Støbet-Lande, 2011). Dessa består ofta av frivilliga jägare och hundklubbar (Eriksson et al. 2006). Denna typ av frivilligt arbete är ovanligt i Europa men väldigt vanligt för viltarter i Skandinavien och Finland (Lindén et al 1996, Hörnell-Willebrand, 2005, Pellikka, 2005, Pedersen & Karlsen, 2007). Detta användande av jägare som verktyg för förvaltning och viltövervakning gäller inte enbart för ripa. Jägarnas observationer av brunbjörn har även använts till beräkning av brunbjörntätheter (Elgmork, 1997) och älgobservation för skattning av älgstätheter (Ericsson & Wallin, 1999). Detta kan tolkas som att det finns en annorlunda inställning hos jägare i Norden gällande viltövervakning än i övriga Europa.

Jägarna är även indirekt en stor finansiär till viltforskningen. Från Jägareförbundets medlemsavgift går tjugo kronor till forskningsmedel vilket kallas för forskningstjugan (Jägareförbundet, 2014). Detta betyder att jägarna och Jägareförbundet finansierar ripforskning vilket bidragit till det förvaltningssystem som används av Länsstyrelsen idag. Jägareförbundets forskningsmedel har bidragit till mer kunskap om ripa som har varit till nytta för både jägare och förvaltare. Det faktum att jägare och Jägareförbundet är en bidragande del till ripförvaltningen tyder på att det finns en koppling mellan Jägareförbundet och Länsstyrelsen men som dessa många gånger inte är medvetna om. Frågan är om det kan finnas möjlighet till att denna koppling kan rendera till ett tätare samarbete mellan Jägareförbundet och Länsstyrelsen.

Syfte

Det existerar både kopplingar och meningsskiljaktigheter mellan Jägareförbundet och Länsstyrelsen gällande ripförvaltningen och ripjakten. Av vikt är inte att belysa vem som har rätt eller fel i eventuella konflikter gällande ripförvaltningen, utan att se till de skillnaderna i bakomliggande värderingar och tolkningar som finns hos de inblandade aktörerna. Genom att visa på de kopplingar Jägareförbundet har till Länsstyrelsen förväntades frågeställningen besvara om Jägareförbundet skulle kunna vara mer delaktiga i ripförvaltningen än vad de är idag och om Jägareförbundet och Länsstyrelsen skulle vara intresserade av detta.

Studien syftade till att belysa vilka bakomliggande värderingar och uppfattningar Jägareförbundet och Länsstyrelsen har gällande den svenska ripförvaltningen och synen på dagens ripjakt. Studien syftade även till att undersöka om det finns ett behov för någon form av forskningsbaserad skriftlig handledning inom ämnet som kan vara till nytta för både Länsstyrelsen och Jägareförbundet. Studien förväntades svara på vilka uppfattningar som Länsstyrelsen innehar om Jägareförbundets roll och verksamhet gällande ripjakt och ripförvaltning.

Syftet besvarades utifrån följande problemformuleringar och frågeställningar:

- Vilka faktorer ligger till grund för de konflikter som identifierats mellan Jägareförbundet och Länsstyrelsen?
- Finns det områden inom ripförvaltningen där Jägareförbundet kan bära ett ansvar och vara delaktiga?
- Hur uppfattas kommunikationssituationen mellan Länsstyrelsen och Jägareförbundet?
- Finns det hjälpmedel som kan underlätta Länsstyrelsens respektive Jägareförbundets representanters arbete?
- Vilka uppfattningar har respondenterna om framtiden för ripförvaltningen och ripjakten?

Metod

Design

Forskningsdesignen är en kvalitativ metod som utgår från en fenomenografisk ansats. Den fenomenografiska ansatsen är en metod för att beskriva hur människor uppfattar sin omvärld (Larsson, 2011). Metoden syftar inte till att avgöra om något är sant eller falskt utan till att beskriva hur en person upplever något (Larsson, 2011). Syftet är fackdidaktiskt vilket innebär att ändamålet är att beskriva uppfattningar som utläses ur den intervjuades resonemang (Larsson, 2011). Syftet besvarades med kvalitativa djupintervjuer för att klarlägga respondenternas uppfattningar om fenomenet. Djupintervjuer beskrivs ofta som en form av konversation, där målet är att förstå respondenternas synvinklar om konversationstemat (Legard, Keegan & Ward, 2003). Djupintervjuer karaktäriseras av att struktur kombineras med flexibilitet, där en intervjuguides struktur utgör ett stöd för intervjuaren men med flexibilitet så att intervjuerna anpassas efter respondentens svar (Legard, Keegan & Ward, 2003). Denna typ av design bedöms bäst lämpad eftersom studien syftar till att studera hur personer med arbete inom Länsstyrelsen och Jägareförbundet upplever ripjakt och ripförvaltning.

Respondenter

Urvalet i studien utgjordes av förvaltningsansvariga personer inom Länsstyrelsen samt jaktvårdskonsulenter inom Jägareförbundet i Sveriges län som innehar statlig ripjakt. Antalet respondenter i Länsstyrelsen uppgår till tre stycken (en respondent per län) och antalet respondenter för Jägareförbundet uppgår till fyra stycken (fördelade över samma län som Länsstyrelsen). Inklusionskriterier för deltagande i studien var att respondenterna arbetar med eller har erfarenhet av ripförvaltning och fjälljaksfrågor. Urvalet skedde genom initial kontakt med en forskare inom tillämpad ekologi som valde ut sju respondenter som, utifrån ovanstående inklusionskriterier, bedömdes lämpliga för studien. Därefter följde telefonkontakt med respondenterna för att informera om studiens syfte, frivillighet att delta samt att konfidentialitet rådde i studien.

Etiska aspekter

Respondenterna informerades vid intervjutillfället att deltagandet var frivilligt och fick avbrytas när som helst. Respondenterna tillfrågades även om samtycke till att intervjuerna spelades in och om att det råder full konfidentialitet i studien. Med detta menas att de

uppgifter och den information som framkommer genom studien endast ska användas i enighet med studiens syfte och att enskilda personer ej ska gå att identifiera (Denscombe, 2011).

Material

Datainsamlingen genomfördes med semistrukturerade intervjuguider eftersom denna empiriska grund förespråkas i fenomenografin, då respondenternas uppfattningar ska framhållas (Dahlgren & Johansson, 2009; Larsson, 1986). Då ingen lämplig intervjuguide återfanns för att besvara studiens syfte skapades en sådan efter litteratursökning om kvalitativa metoder och tidigare kvalitativ forskning om Länsstyrelsen. Intervjuguiden strukturerades efter tre teman med två inledande frågor för varje tema. För att säkerställa att syftet besvaras så suppleras de inledande frågorna med följdfrågor så att de intervjuade ställdes inför samma förutsättningar. Med ett fackdidaktiskt syfte är följdfrågor viktiga för att klargöra den intervjuades syn på detaljer (Larsson, 2011). Eftersom studien önskade undersöka uppfattningar om svensk ripförvaltning från två olika kategorigrupper, i detta fall Länsstyrelsen och Jägareförbundet, skapades två olika intervjuguider som var anpassade till varje kategorigrupp. Intervjuguiderna har två teman som är gemensamma fast med olika inledningsfrågor eftersom kategorigrupperna inte är jämlika gällande ripförvaltningen. De två gemensamma temana i intervjuguiderna var förvaltning och forskning. Det tredje temat var kategorigruppernas motkategorier, det vill säga Länsstyrelsens intervjuguide hade ett tema som handlade om Jägareförbundet och vice versa. Syftet med det tredje temat var att besvara vilka uppfattningar respondenterna på Länsstyrelsen har om Jägareförbundets roll i ripförvaltningen. Likväl för Jägareförbundets respondenter syftade tredje temat att besvara uppfattningar om Länsstyrelsens förvaltningsroll. Intervjuguidens tre teman strukturerades med två inledande frågor under varje tema. Varje inledande fråga under temat supplerades med följdfrågor för att förklara respondentens uppfattningar om det tillfrågade temat.

Länsstyrelsens inledande frågor under temat *Forskning* belyste nyttan av forskning och kunskap från forskning. Under temat *Förvaltning* handlade de inledande frågorna om svårigheter med ripförvaltning och nyttan av kunskap. Temat *Jägareförbundet* fokuserade på ökat samarbete och kommunikation (se Appendix 1).

Jägareförbundets inledande frågor under temat *Forskning* illustrerade förtroende och nyttan av forskningen. Under temat *Förvaltning* diskuterades frågor gällande tröskelbeskattning och

inflytande i förvaltningen. Under temat *Länsstyrelsen* belystes områden såsom ökat samarbete och kommunikation (se Appendix 2).

Varje intervju avslutades med frågor om respondentens uppfattning om framtiden för ripförvaltningen och ripjakten. Frågorna om framtiden varierade mellan intervjuguiden för Länsstyrelsen och Jägareförbundet. En fråga om framtiden kunde vara ”Hur tror du ripförvaltningen ser ut om tio år?” eller ”Upplever du att det kan finnas någon risk att någon av arterna inte är jaktbara i framtiden?”. Inledande frågor och fördjupningsfrågor följdes upp i intervjun genom att använda probing, vilket innebär att intervjuaren ber om en fördjupning eller utveckling av svaret (Dahlgren & Johansson, 2009). Probing användes i intervjun genom frågor som ”Kan du utveckla svaret lite mer?” eller ”Kan du förtydliga det där?” (Dahlgren & Johansson, 2009). Icke verbal probing användes i form av nickningar eller humningar för att uppmuntra till vidare utvecklingar av svaret (Dahlgren & Johansson, 2009). Intervjuerna hade en låg till medel standardisering, vilket innebär att intervjun formas efter intervjuarens språk och formuleringar (Trost, 2010). Utvecklingen av intervjun gör att frågorna anpassades efter respondentens svar vilket betyder att utvecklingen varierade i alla intervjuer.

Datainsamling

Risk finns att enskilda respondenter blir påverkade av andra respondenters åsikter (Jacobsen, 2007) varav intervjuerna skedde individuellt för att generera enskilda åsikter och uppfattningar. Datainsamlingen skedde under tremånaders period på grund av stor geografisk variation mellan intervjuplatserna. Detta gjorde det möjligt att boka tider med respondenter för att sedan kunna förflytta sig till nästa plats för ny intervju. Intervjuerna varierade mellan en till en och en halv timme och skedde på respondentens arbetsplats eller där respondenten fann det lämpligt. Intervjuerna inledes med en kort presentation av intervjuaren och studiens syfte samt etiska aspekter som frivillighet att delta och konfidentialitet. Respondenterna upplystes om hur många respondenter som skulle eller hade deltagit i studien samt vilka organisationer som var aktuella i studien. Varje intervju spelades, efter respondentens samtycke, in med en ljudupptagare. Detta skedde dels för att säkerställa intervjuarens möjlighet att fokusera på respondenten och dels för att kunna transkribera och analysera det insamlade materialet i efterhand.

Analys

Analysarbetet inleddes med transkribering av alla intervjuer. Transkriberingen utfördes för att åstadkomma grund för senare analys och utfördes utan egna tolkningar av intervjuerna, vilket innebär att intervjuerna översattes ordagrant. I transkriberingen översattes intervjuarens egna frågor och respondenternas svar. Dock uteslöts korta uppmuntringar och humningar då dessa inte ansågs meningsfulla för materialet. Studien utfördes med en förförståelse för fenomenen vilket är en viktig förutsättning inom fenomenografi då tidigare kunskap kan användas i analysen (Larsson, 1986). Det transkriberade materialet uppgick till 94 sidor utskriven text.

Analysen av det insamlade materialet utfördes genom att strukturera intervjuerna och att kategorisera respondenterna med en bokstav som symboliserar respondenten och respondentens län. Till exempel, respondent A Länsstyrelsen och respondent A Jägareförbundet tillhör samma län. Bland Jägareförbundets respondenter fanns det två personer som härrörde från ett och samma län. Dessa respondenter tilldelades samma bokstav och ett unikt nummer för att särskilja dem åt.

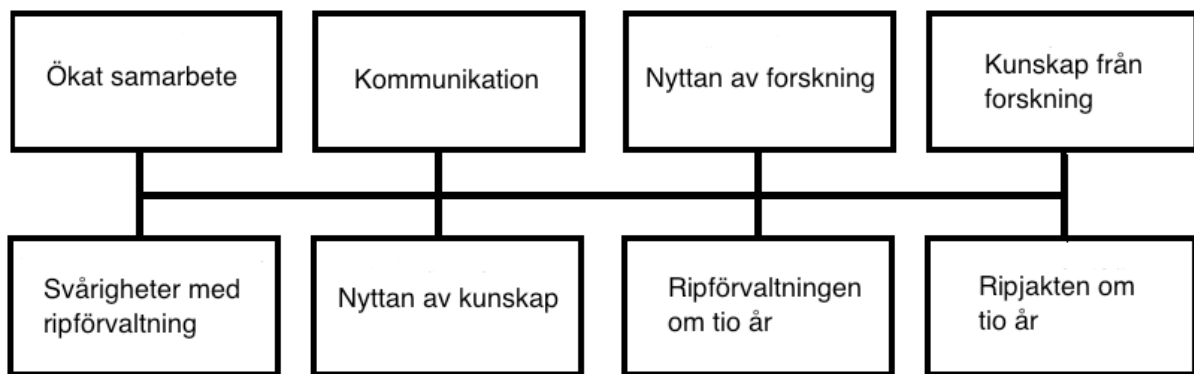
För studiens analysen användes en fenomenografisk modell. Sjöström & Dahlgren (2002) beskriver analysmetoden i sju steg:

1. Bekanta sig med det insamlade materialet genom att läsa igenom det transkriberade materialet vilket även ger möjligheten att korrigera eventuella fel i transkriptionen.
2. Bearbeta materialet genom att sammanställa respondenternas olika svar på samma fråga för att urskilja de signifikanta delarna av respondenternas svar.
3. Kondensera materialet för att hitta de centrala delarna i respondenternas svar.
4. Dela in svaren i grupper som har liknande svar.
5. Avgränsa och jämför kategorierna.
6. Namnge kategorierna för att betona det centrala i varje kategori.
7. Klargör det väsentliga i varje kategori och beskriv likheter mellan varje kategori.

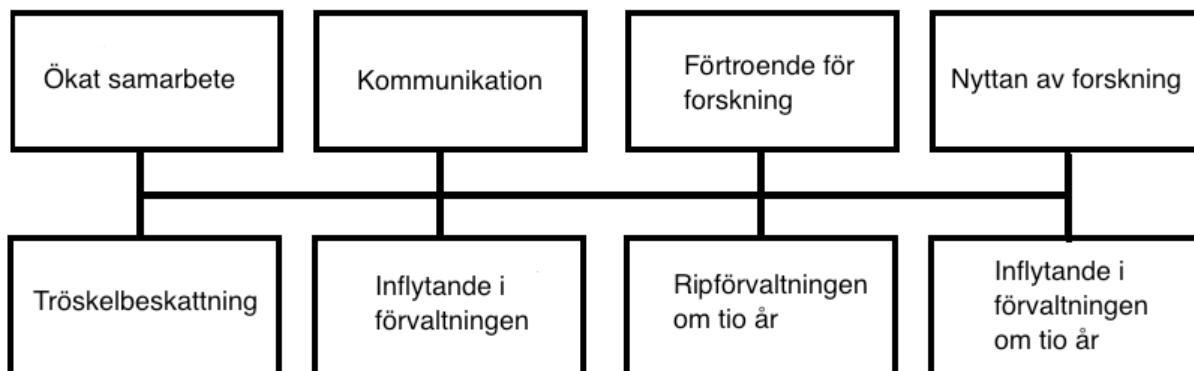
I denna studie är även olikheter av vikt och har därför i analysfasens sju steg fokuserats på. Detta eftersom studien syftar till att undersöka om det finns geografiska uppfattningsskillnader bland de utvalda respondenterna. Analysfasen genomfördes genom att sammanställa det transkriberade materialet, därefter valdes signifikanta stycken ut som senare låg till grund för vidare analys. I nästa fas urskildes de centrala likheterna av respondenternas

svar. Därefter delades svaren in i mindre grupper och jämfördes ytterligare en gång för att belysa och säkerställa exklusiviteten mellan grupperna. Grupperna namngavs efter Intervjuguidens inledande frågor under varje tema eftersom detta speglade innehållet i respondenternas resonemang (se figur 1 och 2). Från varje grupp valdes de citat som speglade innehållet från varje respondent, och vid mer omfattande kategorier valdes flera citat ut för att stödja de deskriptiva data som återfanns i studien.

Det kategorisystem som valdes ur analysfasen var det horisontala systemet vilket innebär att de åtta uppkomna kategorierna för Länsstyrelsen och Jägareförbundet ansågs vara jämbördiga med varandra, ingen av kategorierna är viktigare än den andra (Uljens, 1989).

Figur 1. Horisontalt kategorisystem över resultatet från Länsstyrelsen

Figur 2. Horisontalt kategorisystem över resultatet från Jägareförbundet

Resultat

Resultat från Länsstyrelsen, tema Jägareförbundet

I följande resultat presenteras Länsstyrelsens respondenter uppfattningar om Jägareförbundets roll i ripförvaltningen samt uppfattningar om kommunikationen med Jägareförbundet.

Ökat samarbetet

Länsstyrelsens samtliga respondenter upplevde att de finns hinder och olämpligheter med att öka samarbetet med Jägareförbundet. Samtliga respondenter upplevde att ripförvaltningen ska ansvaras av en myndighet. Ingen av följande respondenter upplever att de finns någon konflikt i ripförvaltningen idag.

Respondent A Vi har saker som vi vill titta närmare på och kan vi få in resurser via Jägareförbundet så är de bra, men ja har svårt att se hur exakt de skulle se ut.

Respondent B Jag tycker att de är bra att ripförvaltningen ligger på en myndighet som inte har ett särintresse som Jägareförbundet har. Dom skulle säkert kunna förvalta de här på ett bra sätt och det är viktigt för oss att vi har med de som är intresserade som hundklubbar och Jägareförbundet.

Respondent C Jag har inget emot en utökad roll för Jägareförbundet men det vi skulle vilja ha är en absolut opartisk och odiskutabel part.

Länsstyrelsen respondenter upplevde att det fanns risker att involvera intresseorganisationer. Det fanns en gemensam syn bland Länsstyrelsens respondenter att Länsstyrelsens opartiska och neutrala roll i ripförvaltningen är viktig. Respondenterna hade uppfattningen att Jägareförbundets riktlinjer är till för att främja sina medlemmar och prioriterar jägarnas intressen.

Respondent A Det måste vara rättssäkert och de måste vara samma villkor för alla. Länsstyrelsen är en myndighet som bygger sina beslut på lagar och förordningar och de tycker vi är väldigt viktigt. Man måste kunna lita på en myndighet att man behandlas lika, de är väldigt viktigt.

Respondent B Om vi säger så här att samerna ska sköta inventeringsbiten för dom kan verkligen fjällen. Men då kan man säga att dom är partiska, dom har sitt mål och riktlinje i det här, och på samma sätt är de med Jägareförbundet. Dom strävar efter en bra och långsiktig jakt vilket är bra, men för att få en förvaltning med stor acceptans så kan de vara bra att man har en myndighet som har en mer opartisk syn på de här.

Respondent C *Flera ledande Företrädare för Jägareförbundet är fysiskt delaktiga i inventeringarna idag, men för Länsstyrelsens del är de mer neutralt att låta en forskningsinstitution hålla i inventeringsbiten.*

Respondenterna A och B ansåg att om Jägareförbundet var en part i ripförvaltningen skulle de kunna betyda en bättre kontakt till jägarna. Respondent C upplevde dock inte att Jägareförbundet skulle tillföra förvaltningen något.

Respondent A *De kan beskriva vilka konsekvenser de kan få från jägarsidan om Länsstyrelsen gör si eller så. Jägareförbundet representera jägare över hela riket, där ser ja en klar roll.*

Respondent B *De är klart att Jägareförbundet har en bättre kontakt med jägarna och dom skulle få en större acceptans för jägarna i förvaltningen, där emot skulle de nog få svårare mot andra grupper eftersom de är partiska.*

Respondent C *Jag anser inte att Jägareförbundet skulle tillföra något som vi saknar idag, jag tycker att vi har den kompetensen som vi behöver.*

Kommunikation

Kommunikationen med Jägareförbundet uppfattades olika mellan respondenterna. Respondenterna hade olika erfarenheter och förhållningsätt med att kommunicera med Jägareförbundet. Respondenterna hade även olika uppfattningar om behovet med att förbättra kommunikationen med Jägareförbundet.

Respondent A *De beror på hur de ska se ut, Ja tycker att vi har haft dialoger men de är klart att de skulle kunna göras bättre med referensgrupper. Vi har haft en dialog med hundklubbar och jägare om vilka regler vi ska ha kring jakten. Om de är den bästa formen vet ja inte. Men de är klart att de vore fruktsamt med diskussionsforum eller liknande.*

Respondent B *Vi har ett diskussionsforum som vi sett är väldigt värdefullt, alla representanter från varje grupp får mötas och möta oss och diskutera de här sakerna, de är väldigt värdefullt.*

Respondent C *Ja vet inte om vi ska öka nått som trots allt fungerar i form av ömsesidigt informationsutbyte. Jag tycker inte att de finns någon spärr eller filter mellan oss, vi tar fram de material och information vi behöver och ser till att den är åtkomligt för Jägareförbundet.*

Respondent A och B upplevde situationer där förvaltningen kan drar nytta av dialoger med Jägareförbundet. Respondent C upplevde där emot negativa effekter av dialoger med Jägareförbundet.

Respondent A Jag har goda erfarenheter av dialoger med referensgruppen som vi har, där har de kommit fram kloka saker och de blir mer underbyggda åsikter till beslutsfattarna.

Respondent B Ja tror att de vore bra med mer information i Svenskjakttill exempel, och kanske inte bara om ripans biologi utan även om den jaktillämpande ripforskningen som det kommer väldigt mycket ifrån. Den forskningen har hjälpt oss med kunskapsspridningen som har varit till nytta för förvaltningen.

Respondent C Vi har haft sittningar med representanter från Jägareförbundet och pekat på siffror och material, men dom har ändå den uppfattningen att vi försöker stänga ute jägare.

De fanns en majoritetsuppfattning bland respondenterna vilket var att Länsstyrelsen är så transparenta som möjligt och öppen för att ge information. Respondent C och B upplevde att Länsstyrelsen är en öppen myndighet som inte håller inne med någon information.

Respondent A Vi har ingen informationsplikt att skicka ut till olika intressen, utan vi informerar på våra hemsidor, Vi har ingen underrättelseplikt, risken är att man utesluter någon, vi använder hemsidor och pressmeddelanden som de får ta del av.

Respondent B Vår utgångspunkt är att vara så transparenta som möjligt, jag tror att förvaltningen mår bra att vara tydlig. Vi har inga särskilda sittningar med Jägareförbundet men v har en dialog.

Respondent C Vi går ut med avskjutningsstatistik och jakttrycket på vår webb, den är alltså gripbar för alla med samma hastighet. Jag upplever inte heller att det har efterfrågats något annat utöver de så att säga som serverats så att ja känner absolut inte att jag sitter och håller på någonting som de inte får se.

Resultat från Länsstyrelsen, tema forskningen

I följande resultat presenteras respondenternas uppfattning om ripforskningens betydelse och relation till Länsstyrelsen.

Nyttan av Ripforskning

En tydlig uppfattning bland respondenterna var att begreppet ripforskning hade en stor betydelse för Länsstyrelsens respondenter. Respondenterna upplevde att ripforskningen är en väldigt viktig faktor i deras arbete och ansågs vara grundläggande i ripförvaltningen.

Respondent A Det är det viktigaste benen vi har, det är oerhört värdefullt att ha samarbete med spetsforskningen och att få prognoser och indikationer från forskningen, det ger en oerhörd trygghet i förvaltningen.

Respondent B Forskningen är helt avgörande för att vi har stabil inventering och resultat. Det betyder att vi måste ha en inventeringsmodell och skolade inventerare som följer den modellen, så där betyder forskningen A och O.

Respondent C Forskningen betyder oerhört mycket, vi bygger allt på det.

Samtliga respondenterna upplevde ripforskningen som en vägvisare i ripförvaltningen som sätter ramen för respondenternas arbete. Ripforskningen upplevdes inte vara ett absolut förhållningssätt hur ripförvaltningen bör bedrivas av respondenterna. Respondenterna upplevde att ripforskningen är mer utav en fingervisning.

Respondent A Det är ganska tydliga riktlinjer, vi får en prognos på så här mycket ripa har vi och vi vet med ganska stor säkerhet och hur effektiva jägarna samt att jakten räcker så många dagar. Det känner vi oss trygga i.

Respondent B Forskningen ger ramen, men om vi gör ett sätt och forskningen säger gör så här i stället så gör vi inte så. Dom sätter ramverket som vi stöttar oss på.

Respondent C Det är inga tydliga riktlinjer så att, gör si och gör så. Det är mer eller mindre en vänlig styrning och fingervisning som vi försöker tillgodose så fort som vi överhuvudtaget kan.

Kunskap från forskning

Respondenterna hade alla en uppfattning om vad ripforskningen skulle kunna bidra i med i respondenternas arbete. Respondenterna upplevde olika scenarion som ripforskningen skulle kunna bidra för att lösa problem eller okända effekter som respondenterna upplever finnas i

deras län. Respondenterna B och C upplevde att all ripforskning nödvändigtvis inte är intressant, och användbar i ripförvaltningen.

Respondent A I grunden bedriver inte Länsstyrelsen inte någon forskning men där emot möjliggör vi forskning genom att samla data och tillgängliggör jakt, och i och med ger forskning data och studera det här. Jag skulle vilja att man utökade de här lite grann med att titta på hur de här påverkar övriga fjällmiljön med till exempel fjälljakten och rennäringen. Det är något som vi borde ha lite mer fokus på.

Respondent B Allt som görs idag inom forskningen har kanske inte vi någon direkt nytta utav, tittar man på förvaltningen så handlar det inte bara om biologi utan även kunskap om jägarna och jägarnas preferenser. Det är en väldigt bra del att ha med sig när man ska rigga förvaltningsregler.

Respondent C Vi har klargjort att det inte är grundforskningen som vi är med att stödja utan vi vill ha mer sådant resultat som direkt överförbara i våra handlingssätt. Inte hur många ägg som en ripa lägger, vi vill veta vad som påverkar föryngringen och möjligheten att beskatta.

Respondenterna B och C uppfattade att ripforskningen inte hade några särskilda brister, dessa uppfattade snarare att ripforskningen är väldigt framgångsrik och förvaltningsnära. Respondent A uppfattade att ripforskningen har en svaghet i och med att det är begränsad till ett vist antal personer.

Respondent A Ja det är det den är sårbar för att den är begränsad till ett vist antal personer, när de är personer och inte en organisation som har uppdraget så tycker ja att det kan vara lite sårbart.

Respondent B Dom lyfter många frågor som är förvaltningsnära och sånt som vi kan ha nytta av i förvaltningen, så ja tycker inte att de har något att beklaga sig över. Jag tycker vi är väldigt gynnade av att ha en sådan förvaltningsnära forskning under många som gör att vi har ett förvaltningssystem som är i världsklass.

Respondent C Jag har svårt att se några brister, jag tycker den visar framsteg hela tiden inte minst visar de stor ambition att knyta till sig Svenska, Norska och Finska forskare med någon form av samexistens med förvaltare som tillsammans försöker hitta.... Dels de senaste på forskningsfronten och dom förvaltningsmässiga frågorna i dom här sammanhangen plockat från Sverige, Norge och Finland för att se helheten.

Resultat från Länsstyrelsen, tema förvaltningen

I följande resultat presenteras respondenterna från länsstyrelsens uppfattningar om svårigheten med att förvalta ripa och respondenternas uppfattningar om vilka kunskaper som behövs för att förvalta ripa.

Svårighetsgraden av att förvalta ripa

Respondenternas gemensamma uppfattning var att de inte föreligger några speciella svårigheter att förvalta ripa som art i jämförelse med andra förvaltningsarter.

Respondent A Nej där tycker jag nog rovdjuren står i särklass där, inte mer vetenskapligt. Ripan är inget mer komplex än andra utan de handlar om att de berör människor, politisk hur de påverkar olika intressegrupper. Det är inte själva arten som är komplicerad utan vilken kategori människor som kan vara mer komplicerad.

Respondent B Vi har väldigt bra kontroll på vad som sker med väldigt lite resurser som vi ska vara väldigt nöjda med, genom att vi förvaltar genom jakttrycket så kan vi anpassa till fluktuationerna. Om du jämför med älgförvaltningen som inte har samma bas att stå på som ripförvaltningen trots att det har lagts ner oerhörda resurser på de, man är inte ens överens om hur många som ska skjutas eller om man ska skjuta unga eller gamla djur.

Respondent C Nej det är tämligen liten arbetsmängd. Egentligen är det svårigheten hur vi förvaltar jägarna, ripan blir ju en indirekt följd av hur vi förvaltar jägarna, hur många vi släpper in, hur lättåtkomligt markerna blir och hur stort jakttryck vi tillåter geografiskt. Ripan bråkar inte med oss men de gör jägarna.

Nyttan av kunskap

Respondenterna hade olika uppfattningar om olika på vilken kunskaper som krävs och hur detaljerad förvaltningen bör vara. Respondent A upplevde att kunskapen ligger i att ha ett adaptivt moment i förvaltningen genom att övervaka faktorer som påverkar ripförvaltningen. Respondent B upplevde att kunskapen i ripförvaltningen ligger i det kvalitetssäkrade data från forskningen som ger en trygghet i förvaltningen. Respondent C upplevde att ripförvaltningen inte är detaljerad, respondent C ansåg att Länsstyrelsen inte utför några analyser av ripförvaltningen.

Respondent A *Vi försöker se på dom yttre faktorerna som väder och vind och övervakar systemet med jägarna hu effektiva de har varit, har dom avvikit från något mönster, hur stora är kullarna, är det mycket pipkycklingar. Från det försöker vi gå ut med information till jägarna att tänk nu på det här, beskatta inte för hårt.*

Respondent B *Vi har ganska bra grundinformation, bestånden går upp och ner men våra förvaltningsbeslut baseras på inventeringsdata, det är inte förs i slutet på augusti vi kan lägga förvaltningsbeslut. Vi har valt att utgå ifrån det här systemet där vi vet att vi har kvalitetssäkra data stabila data som ger oss reproduktionsframgång och antal, det är dom två faktorerna som vi använder när vi beslutar om jaktrycket.*

Respondent C *Vi samlar inte in nånting mer än avskjutningsstatistiken, vi har inget finlir med ungfågel eller annat på grund av stor osäkerhet utan det är avskjutningsstatistik och antalet jägare som varit ute i området som vi har möjlighet att kontrollera, vi går inte ut och samlar in fågel och analysera hur det ser ut eller något sådant.*

Respondenterna A och B uppfattade samordningen mellan länen som en grundförutsättning för att jägarna ska ha så lika jaktförutsättningar som möjligt mellan länen, A och B upplevde att handlingsutrymmet var tillräckligt stort. Respondent C upplevde sig låst över samordningen och känner sig tvungen att jämka bestämmelserna med övriga län.

Respondent A *Grundförutsättande reglerna ska vara lika mellan länen, sedan ska de vara lokala förutsättningar som råder på den platsen som ska bestämma om avlysningar som det vi har gjort att kvotera jakten för att lösa förvaltningen. Vi har ett antal verktyg men hur vi väljer att använda dom beror på dom förutsättningar som gäller där. Men det är bra att vi tillsammans har en gemensam strategi, ju fler som tänker ju bättre är det. Jag tycker att vi har tillräckligt stor frihet i dom flesta fall.*

Respondent B *Vi har ansvaret att förvalta det här och vi har ett stort handlingsutrymme, men samtidigt har vi jobbat intensivt för att förvaltningen inom fjäll-länen ska vara så samordnad som möjligt, så vi ändrar ingenting förs vi har vi har haft en dialog med de andra länen. Samordningen är jätteviktig, det ska vara stabilt, jägarna ska ha samma förutsättningar i alla utav de tre länen. Dom ska inte behöva lära sig tre regelverk.*

Respondent C *Vi är låsta av vi är tre län och de tycker jag har skapat en låsning som vi inte har haft tidigare. Vi var betydligt friare innan, nu är vi tvungna att jämka med dessa allmänna bestämmelserna som ska gälla i tre län. Jag skulle vilja se att vi var mer självständiga.*

Respondent A och B upplevde att de fanns hjälpmedel som skulle underlätta förvaltarnas arbete med att förvalta ripan. Hjälpmedlen var i form av dokumentation över förhållningssätt

att förvalta ripa och en beskrivning av systemet. Respondent B upplevde även att det saknades en bra bild över ren-situationen och predatorernas roll. Respondent C upplevde att det inte fanns något specifikt hjälpmedel som skulle kunna komma till användning. Respondent C upplevde att kunskapen och informationen som Länsstyrelsen får från forskningen var ett tillräckligt hjälpmedel.

Respondent A Det måste finnas en dokumentation på hur man förvaltar ripa och vilka effekter det får på olika sätt. Det sitter inte samma personer på samma position hela tiden överallt, och det är dumt att uppfinna hjulet varje gång. Så att någon form av dokumentation på riktlinjer är ju jättebra.

Respondent B Ja om vi tittar på det här med ren, om vi kunde få en riktigt bra bild över vilka områden de finns mycket och lite renar, här har samebyarna generellt ett bra grepp över men det sker förflyttningar ganska snabbt. Hade vi ett gemensamt underlag som vi hade kunnat utgå ifrån så hade det till hjälp. Och en bra bild över predatorernas roll hade varit intressant.

Respondent C Det går inte att köra med sådant finlir och sådana manualer utan man kan konstatera att någonstans vid så stort jakttryck så har man skjutit så stor del av populationen. Det är mer självreglerande för jakttrycket går ner när populationen går ner. Något mer behövs inte.

Respondenterna ombads att summera upp de viktigaste hjälpmedlen som skulle vara till hjälp för ripförvaltningen. Respondent C uppfattade att ripförvaltare på länsstyrelsen innehar de hjälpmedel som behövs och upplevde inte att det saknas något specifikt redskap i ripförvaltningen. Respondent A och B upplevde dock att de finns situationer och scenarion där ripförvaltare på Länsstyrelsen skulle dra nytta av hjälpmedel eller information av något slag.

Respondent A Jag tycker att man ska definiera förvaltningssystemet, vad som ingår i förvaltningssystemet. Tar man ripan som art så vet vi mycket om den men inte så mycket om vad den påverkar andra arter. Eftersom vi upplåter till fjälljakt så bidrar det till störningar på rennäringen och andra intressen. Påverkningar på näringar och system skulle jag vilja ha någon sorts allmän beskrivning av.

Respondent A Man kan dokumentera hur hårt jakttryck det har varit i de olika länen och vad det har haft för effekter. Hur effektiva jägarna har varit. De skulle kunna vara en liten handbok som gav en allmänbeskrivning hur det hänger ihop.

Respondent B En dokumentation över förvaltningssystemet skulle nog vara bra för eventuella förändringar för folk som är inblandade i ripförvaltningen. Där tror jag en skriftlig tabell som säger om siffran är så då ska du göra så, kan bli för stelbent för de kan vara mer komplexa avvägningar.

Resultat från Jägareförbundet, tema Länsstyrelsen

I följande resultat presenteras Jägareförbundets respondenters uppfattningar om ett potentiellt ökat samarbete med Länsstyrelsen samt kommunikationen med Länsstyrelsen.

Ökat samarbete

Majoritetsuppfattningen bland Jägareförbundet respondenter var att intresset fanns för att öka samarbetet med Länsstyrelsen och för att öka inflytandet i ripförvaltningen. Det fanns en genomgående uppfattning bland respondenterna att det funnits ett samarbete som var bättre än vad den är idag.

Respondent A *Ja det tycker, det har funnits ett bättre samarbete förut, det har blivit sämre.*

Respondent B¹ *Ja självklart vill vi vara med så mycket som möjligt i förvaltningen och kanske ta ett större ansvar då det gäller inventeringsbiten för det är i mångt och mycket våra medlemmar som genomför inventeringarna.*

Respondent B² *Ja visst finns det intresset, och man kan säga att tidigare har ripinventeringarna sköts i Jägareförbundets regi och Länsstyrelsen bidrog med pengar, sedan flyttade man över ansvaret på Länsstyrelsen.*

Respondent C *Vi har två huvudmålsättningar, det ena är att vi ska värna om viltet och det andra är att ta jägarkårens intressen så att det ska bli så bra som möjligt för så många som möjligt. Det var vi som organiserade och skaffade fram inventerare med hjälp av ripforskarna, men för några år sedan blev Jägareförbundet helt avskriven från den biten, Länsstyrelsen tyckte nog at de klarade det där bättre själva.*

Ambitionen bland respondenterna för att åstadkomma ett ökat samarbete med Länsstyrelsen upplevdes finnas, dock beroende på om Jägareförbundet har de resurser som krävs.

Respondent A *Jo ambitionen finns men vi är för få, svårt att hinna med, men tanken är bra. Det är snarare en resursfråga.*

Respondent B¹ *Ja det är klart att de är en resursfråga, det beror på vad ambitionsnivån är och hur stort ansvar vi ska ta det är en avvägning.*

Respondent B² *Fjälljakten är en högprioriterad fråga för Jägareförbundet så ambitionen finns, visst gör de det.*

Respondent C *Resurser finns i dagsläget i form av tid, för det är en ganska viktig sak. Men jag vet inte om de finns några planer på att åstadkomma det.*

Det fanns en uppfattning av majoriteten av respondenterna på vad Jägareförbundet skulle kunna bidra till ripförvaltningen. Uppfattningen var att Jägareförbundet skulle bidra mest i ripinventeringarna. Respondenternas uppfattning låg i att inventeringarna skulle kunna tolkas bättre, förbättras och utökas om Jägareförbundet var delaktiga i förvaltningen.

Respondent A Ja det är att vi skulle tolka resultatet från inventeringarna och liknande på ett bättre sätt, för det kan dom inte göra eftersom dom tar de beslut som man tar.

Respondent B¹ Det vi direkt skulle bidra och utveckla är inventeringarna. Vi skulle kunna samordna och utöka inventeringarna över större områden så vi skulle ett bättre beslutsunderlag.

Respondent C Jag tror vi skulle ha lite bättre möjligheter kontakt med inventeringarna.

Kommunikation

En gemensam uppfattning bland respondenterna var att möjligheten att framföra Jägareförbundets åsikter till Länsstyrelsen fanns och upplevdes inte som ett problem idag.

Respondent A Jag upplever inga svårigheter i nuläget i alla fall.

Respondent B¹ Ja alltså vi har det där årliga mötet om jakt ovan odlingsgräns där Länsstyrelsen är sammankallande, Det är ett formellt möte där vi kan diskutera problemområden och förbättringar. Men så har vi den informella tjänstemannakontakten, där tycker jag att vi i det här länet har en bra dialog.

Respondent B² Ja möjligheten att framföra våra åsikter har vi, vi har årliga möten med Länsstyrelsen där vi diskuterar småviltsjakten.

Respondent C Ja vi har absolut möjligheten att framföra våra åsikter utan att dom till synes blir irriterad.

Det fanns en majoritetsuppfattning bland respondenterna om att informationen från Länsstyrelsen gällande ripjakten och ripförvaltningen, inte var tillräcklig samt att informationen om vad som händer inom ripförvaltningen inte fanns att tillgå innan beslut tas.

Respondent A Nej jag tycker jag inte, informationen måste man söka själv, Jag saknar information innan beslut, att man ventilerar innan man fattar beslut och så var det en gång i tiden.

Respondent B¹ *Där har vi en klar utvecklingspotential framför allt när det gäller faktaunderlag som avskjutningsstatistik, där har det varit problematik att få tillgång till.*

Respondent B² *Det tycker jag inte vi får, nu ska man inte klanka på folk som har mycket att göra men bra statistik är det svårt att tag på.*

Respondent C *Nej det får vi inte, jag kan säga så här om vi inte kan påverka något så har det ingen betydelse, det kanske bara är frustrerande att få information som vi inte kan göra något åt. Men det är klart om vi får information som vi kan delta i och ha hjälp ut av så är det bra.*

En majoritetsuppfattning bland respondenterna var frånvaron av möten med Länsstyrelsen där ripjakten kunde diskuteras i detalj. I Denna uppfattning framkom att respondenterna inte hade möjlighet att påverka innan beslut i förvaltningen fattas. Respondenternas syfte med mötena med Länsstyrelsen var att detta ska ske innan beslut fattas.

Respondent A *Man skulle kunna träffar två gånger per år för att diskutera utfallet av jakten som fanns förr i tiden.*

Respondent B² *Jag skulle tycke att det finns ett värde att ha ett möte där man kan gå ned i detalj i den här frågan, för på våra möten så blir det mycket annat än ripjakten och jag tycker man inte går ner i detalj utan bara vad som gäller för i år och så går man vidare.*

Respondent C *Vi har träffar som man skulle kunna kallas för informella möten en gång per år men det är för lite, ska man ha ett samarbete och någon mening med mötena så bör man kanske träffas innan beslut är tagna.*

Resultat från Jägareförbundet, tema ripförvaltningen

I följande resultat presenteras respondenternas uppfattningar om Länsstyrelsen förvaltningsmetoder och respondenternas uppfattningar om vilka möjligheter Jägareförbundet har att skapa ett inflytande i ripförvaltningen.

Tröskelbeskattning

Jägareförbundets respondenter upplevde Länsstyrelsens metoder att förvalta ripa som ”överförvaltning”, onödigt och hårt reglerad. Respondenternas uppfattade att förvaltning av ripa är ett självreglerande system då dåliga förnygrings-år är har ett lägre jakttryck eftersom färre jägare jagar ripa då. Respondenterna upplevde att forskningen visar att jakt på ripa inte har någon nämnvärd effekt på ripbestånden och därför är en jaktreglering med jaktmannadagar onödigt.

Respondent A *Överförvaltning har vi sett exempel, när länet stängdes för jakt i ett år hade det ingen effekt på riptätheten. Länsstyrelsen är i och för sig bunden av en lagstiftning men jag tycker ändå att dom gör för mycket fast att det inte finns behov för det enligt inventeringarna.*

Respondent B¹ *I grunden är vår syn helt i linje med forskningen som är att jaktens påverkan på småviltsbestånden är väldigt liten, det märks också på jakttrycket när det är ett dåligt rip-år då är det lite jägare som jagar. Det reglerar sig självt och jag tycker inte att man behöver gå in och reglerar jakttrycket som man gör med jaktmannadagar.*

Respondent B² *Ja som läget är idag så har inte Länsstyrelsen så mycket att välja på, det är dom verktygen dom har. Men själv tror jag att när man pratar högt jakttryck på ripor så är det snarar att det är så mycket folk att jägarna inte tycker det är roligt, vilken effekt det har på riporna är lite svårare att säga.*

Respondent C *Jag skulle gärna vilja veta vad Länsstyrelsen har för något underlag för dom beslut som tas och vilja höra hur man tänkt skulle bli bättre av de olika åtgärderna och vad som är förvaltning av ripa och människor. Vi förvaltar ingen ripstam i det här länet med några byråkratiska beslut.*

Inflytande i ripförvaltningen

Jägareförbundets respondenter upplevde förslaget att ansvara över utbildning av ripinventerare som ett tänkbart uppdrag för förbundet och en väg in i ripförvaltningen. Respondenterna upplevde att de skulle betyda en förbättrad kontakt med jägarna för Jägareförbundet.

Respondent A *Det skulle nog leda till en mer ökad förståelse för inventerarna och ökat förståelse för Jägareförbundets jobb och roll, en bättre samverkan helt enkelt, det kanske skulle leda till fler som blir intresserade av att sitta med i styrelser och påverka mer.*

Respondent B¹ *Absolut det skulle vara bra om vi kunde få en samordnad roll. Och en ökad kunskapsnivå och minimera det subjektiva tyckandet och bedömandet.*

Respondent B² *Som det var förut då inventeringarna startade då vad det vi som var samordnare och det tyckte jag fungerade ganska bra. Jag tror att för Jägareförbundet är det väldigt viktigt med kontakten med jägarna, alla aktiviteter som ger en kanal att lyssna på och prata med jägarna är väldigt viktigt för jägareförbundet.*

Respondent C *Jag tror de skulle göra gott och en ökad kontakt med inventerarna. Jag tror att vi skulle få en bättre inventering, kanske få ett jämnare inventeringsgång utan att få en hundklubbsbetonad inventering.*

Resultat från Jägareförbundet, tema ripforskningen

I följande resultat presenteras respondenternas uppfattningar om ripforskningen som bedrivs idag och hur respondenterna upplever att ta till sig ripforskningen.

Förtroende för ripforskningen

Majoriteten av jägareförbundets respondenter uppfattade ripforskningen som något positivt och ett viktigt verktyg för Jägareförbundet. Respondenterna upplevde ett gott förtroende för ripforskningen. Dock upplevde respondenterna att ripforskningens resultat inte har tolkas på ett korrekt sett och ibland överdrivits av Länsstyrelsen.

Respondent A Det är inte forskningens fel utan det Länsstyrelsens tolkning som är fel, dom menade att det skulle komma in för mycket folk när man släpper in alla möjliga jägare och då valde man stänga områden fast forskningen visade att det inte har någon effekt på ripbestånden.

Respondent B¹ Mitt förtroende till ripforskningen är hög, vi har i många fall visad genom forskningen att vi kan bibehålla och rent av att utöka jakt, och i andra fall visat tvärt om så man måste ha förtroende till forskning. Och så är det med fria tolkningen av forskningsresultat som kan ställa till det.

Respondent B² Jag tycker att forskningen på ripa har jag fullt förtroende för. Det är snarare det att forskningens resultat har övertolkas av Länsstyrelsen, mer än vad forskningen kanske tycker också.

Nyttan av ripforskningen

Jägareförbundets respondenter upplevde inte att ta del av ripforskningens resultat som ett problem. Några av respondenterna upplevde att de fanns punkter som forskningen kan förbättras som att det borde vara mer öppen och presenteras på svenska.

Respondent A nej jag tycker inte att ripforskningen är så svår, jag tycker att det går bra att vidareförmedla till våra medlemmar.

Respondent B¹ Jag tar till mig den forskningen och det bra att ta till sig den.

Respondent B² Nja det är väll det att det tar längre tid att läsa det eftersom allt presenteras på engelska. Dom problem som finns är att få en samlad bild över allt som görs inte bara nationellt utan även internationellt. Dom kanske borde avsätta mer tid att söka mer information.

Respondent C Jag tar del av ripforskningen, vi har nog ganska bra insikt i ripforskningen men det vore bra om det blev ännu mera öppet om det hamnade i tidningarna.

Respondenterna upplevde att någon form av forskningsbaserad skriftlig handledning var önskvärd för att underlätta arbetet med att informera jägareförbundets medlemmar och underlätta respondenternas eget arbete med att ta del av ripforskningen. Majoriteten av respondenterna framhöll dödligheten för ripa som det intressanta vilket den skriftliga handledningen bör innehålla. Samt faktorer som påverkar föryngringar och vilka konsekvenser det får för ripjakten.

Respondent A Ja som hur man forskar, vad är det man gör inom forskningen, hur det går till och hur man beräknar bestånden. Vilka betydelser får det för jakten, beskriva jaktens betydelse på småvilt är viktigt, effekten av jakt är viktigt vad är det som gör att bestånden går upp och ned.

Respondent B¹ Det är mest dödligheten. Punkterna är jaktens effekt, predationens effekt och vädret. Det här vet vi ju men så att man kan förmedla det. När vi har haft en dålig vår med sent födda kycklingar så uppstår debatten med jägare som skjuter pipkycklingar i augusti, men vilka förutsättningar har den här pipkycklingen att överleva om den inte jagades. Om man flyttade fram jakttiden till september vad har det för effekt? sådana saker är intressant.

Respondent B² Det har gjort ganska mycket på jaktens effekt, men det finns andra lite mer känsligare saker som renbete och överbetning, vilken effekt har det för ripa? Jag tror de kan ha betydelse för ripan. Sen har vi miljöförändringarna vilken effekt har det?

Respondent C Jag skulle vilja se en kort okomplicerad manual på ett vanligt språk som tala om: det här vet vi. Att man får veta så mycket som möjligt om biologin, att veta vad som är positivt och negativt för föryngringarna. Förklara det här med fluktuation, då kan vi slippa ha jägare och annat folk ropa fridlysning när det är låga ripbestånd.

Framtiden, resultat från Länsstyrelsen

I följande resultat presenteras Länsstyrelsens respondenters uppfattningar om hur ripförvaltningen och ripjakten kommer att vara om tio år framåt i tiden.

Ripförvaltningen om tio år

Länsstyrelsens respondenter upplevde att det finns flera faktorer som kan påverka hur ripförvaltningen och hur ripjakten kommer att bli i framtiden. Respondenterna trodde att utformningar av lagstiftningar som berör fjällområden kan påverka ripjakten och tillgängligheten till fjälljakten.

Respondent A *Jag tror att vi vet mer om arterna och fått ny kunskap om både ripan och det andra i fjällmiljön, jag tror att tillgängligheten till marken kommer förändras. Vi kanske har en ny nationalpark som gör att förutsättningarna är annorlunda där. Jag tror att det kommer vara fler kvinnor som jagar, jägarna kommer förändras.*

Respondent B *Intressant fråga, jag tror i grunden kommer den nog vara ganska lik som den är idag. Sedan kan det vara så att lokala samordningar kanske kommer igång så att vi har det i alla fjälldalar i det här länet, men det beror på hur fjällbygderna utvecklas.*

Respondent C *Det finns några saker som är avgörande bland annat den nya lagstiftningen för det ska ses över på det dubbla jakttrycket i renbetesområdena. Kommer en förändring genom att ge samerna större inflytande över områdena som Länsstyrelserna upplåter, det är en stor fråga. En annan sak är jaktidsförändringar som var uppe på förslag konstigt nog av en jägarorganisation där det inte fanns någon biologisk grund utan av andra sociala betingelser. Så jaktidsförändringar och åtkomsten av upplåtelse är två stora saker.*

Ripjakten om tio år

Respondenterna upplevde att båda riparterna kommer vara jaktbara i framtiden, dock upplevde majoriteten att det kan finnas möjliga scenarion där arterna på lång sikt bli fridlysta så att jaktmöjligheterna inte finns.

Respondent A *Jag hoppas att dom är jaktbara, sedan 1993 har de haft en vikande trend. Om man tittar på svensk fågeltaxering så har de en negativ trend sedan inte minst för dalripan. Om inte den trenden bryts snart så är vi kanske nere på sådana tätheter att tre jaktmannadagar inte längre är möjligt. Orsaken till att det är så kanske är andra faktorer än jakt.*

Respondent B *Jag tror att dom är jaktbara absolut. Fjällripan har varit i diskussion, får vi en klimatförändring som är snabb och utrymmet minskar då kan det vara en art som blir utesluten från jakt eller får restriktioner för jakt, det är inte omöjligt.*

Respondent C *Jag tror att de är jaktbara definitivt. Det är lite självreglerande eftersom den som går tom i tre dygn jagar inte så mycket mer det året.*

Framtiden, resultat från Jägareförbundet

I följande resultat presenteras Jägareförbundets respondenters uppfattningar om ripförvaltningen och Jägareförbundets inflytande i ripförvaltningen tio år framåt i tiden.

Ripförvaltningen om tio år

Majoriteten av respondenterna tror att framtida ripjakt kommer att vara mer reglerad.

Respondent A Jag är pessimist, förändrar man inte förordningar så att man begränsar utländska jägare så kommer den bli mer reglerad, så är utvecklingen idag.

Respondent B¹ Jag är rädd för att den kan bli mer reglerad, för att den blir överförvaltad från Länsstyrelsen.

Respondent C Det hoppas jag verkligen inte, det vore en katastrof. Idag är det värre än älgjakten.

Majoriteten av jägareförbundets respondenter upplevde att risken för att någon av de båda riparterna inte kommer vara jaktbara i framtiden inte som särskilt stor. Respondenterna trodde att jaktstopp på ripan i sådant fall beror på klimatets utveckling och andra faktorer förutom jakt som kan rendera till en total fridlysning.

Respondent A Jag tror att båda arterna är jaktbara i framtiden, i detta län i alla fall. Om det inte sker några förändringar så.

Respondent B² Nej jag tror inte på fridlysning som läget är nu i alla fall. Vi ser att det ser dystrare ut i syd än i norr, men ett annorlunda klimat kan påverka fjällområdena. Jag tror inte att man tar ett fredningsbeslut på regeringsnivå.

Respondent C Fridlysning... Nej det tror jag inte, skulle det inträffa så skulle det vara miljöpåverkan, inte på grund av jakt. Men det där har svängt i alla tider.

Inflytandet i förvaltningen om tio år

Respondenterna upplevde att Jägareförbundets framtida inflytande i ripförvaltningen bestäms av framtida utformningar av rennäringslagstiftningen. Respondenterna upplevde även en osäkerhet i Jägareförbundets innehav av allmänna uppdraget i framtiden.

Respondent A jag har faktiskt ingen aning, det beror på en enda grej om hur man gör om rennäringslagstiftningen så fjälljakten blir det som vi vill ha det med mer inflytande och mindre begränsningar. Annars blir det tvärt om.

Respondent B¹ *En bra fråga, jag hoppas att vi är en viktig del i viltförvaltningen. Men vi vet inte hur jaktlagsutredningen kommer se ut, den kan bli totalt omorganiserad och om jägareförbundet har kvar allmänna uppdraget.*

Respondent B² *Den frågan får du ta om ett halvt år, det kommer ett förslag på lagändring och det finns förslag om skogsstyrelsen ska ta över naturvårdsverkets roll. Om skogsstyrelsen tar över verksamheten då kommer jägareförbundets roll minska avsevärt.*

Diskussion

Denna studie syftade till att klargöra vilka uppfattningar och bakomliggande värderingar ripförvaltare och representanter från Länsstyrelsen och Jägareförbundet har idag sedan möjligheten att jaga på statens mark i fjällen ökade efter år 1993. Studien hade som mål att återge en storskalig bild av hur ett förvaltningssystem kan uppfattas från både utövare och förvaltare. Respondenternas uppfattningar har i denna kvalitativa studie många gånger varit relativt enstämmiga med vandra. Detta betyder att det rådde en generaliserad uppfattning i de flesta fall från Länsstyrelsens och Jägareförbundets respondenter gällande ämnet. Det framkom under studiens gång vissa skillnader i detaljer och åsikter som avvek från majoriteten. I analysen av materialet klargjordes likheter och skillnader inom Länsstyrelsen och Jägareförbundet för att belysa om uppfattningar kan skilja mellan länen. Detta var sällan fallet då respondenterna hade enstämmiga uppfattningar i majoriteten av intervjufrågorna. Sammantaget betyder detta att det i föreliggande studie återfanns få skillnader i uppfattningar som kan förklaras med härkomst av län.

Uppfattningarna gällande huruvida Jägareförbundet i framtiden kan vara mer delaktiga i ripförvaltningen än vad de är idag upplevdes inte som helt problemfria. Länsstyrelsens respondenter framhöll det positiva med att ripförvaltningen ansvaras av en statlig myndighet, vilket var neutralitet, opartiskhet och rättssäkerhet. De bakomliggande uppfattningar från Länsstyrelsens respondenter, som föranledde att Jägareförbundet ansågs olämpliga att involvera i ripförvaltningen, var att Länsstyrelsen ansåg att Jägareförbundet är partiska och jobbar för att främja sina medlemmar. Detta upplevde Länsstyrelsens respondenter som ett problem. Denna uppfattning kan ha sin grund i att ripjakten sker på områden med flera aktiviteter som exempelvis rennäringen (Lindberget, 2009). Länsstyrelsen hade därmed inte något större intresse av att involvera Jägareförbundet något närmare i dagens ripförvaltning.

I resultatet från Jägareförbundets respondenter, om ett potentiellt ökat samarbete med Länsstyrelsen, upplevde respondenterna att det finns intresse för att åstadkomma ett tätare samarbete och att det tidigare har existerat ett närmare samarbete med Länsstyrelsen gällande ripförvaltningen. Majoriteten av Jägareförbundets respondenter upplevde att det finns resurser och ambitioner för ett samarbete.

Länsstyrelsens respondenter upplevde i dagsläget ingen konflikt med Jägareförbundet gällande ripförvaltningen. Däremot fanns det ett missnöje bland Jägareförbundets respondenter gällande Länsstyrelsens ripförvaltning. Orsaken till missnöjet skiljde sig mellan respondenterna men missnöjet återfanns i alla län. Detta kan tolkas som att Länsstyrelsen och Jägareförbundets respondenter befinner sig på olika nivåer i sin ömsesidiga uppfattning om varandra. En studie av Zachrisson (2004) visar att konflikten inte är ett fenomen förenligt för alla län med statlig ripjakt. Resultatet från denna studie tyder dock på motsatsen då det existerar ett missnöje från Jägareförbundets respondenter från alla län med statlig ripjakt.

De bakomliggande uppfattningarna för missnöjet hos Jägareförbundets respondenter har i denna studie visats grunda sig i Länsstyrelsens tolkningar av ripforskningen, vilka enligt Jägareförbundets respondenter leder till så kallad ”överförvaltning”. Det Jägareförbundets respondenter syftar på är tidigare ripforskning som visar att jakten på ripa har en relativt liten effekt på ripstammen. Hörnell-Willebrand (2005) framhåller att uttaget från jägarna av ripa är lågt vid låga tätheter, samt att fluktuationen delvis kan förklaras med tillgången på smågnagare och predation (Brittas & Willebrand, 1992; Smith & Willebrand, 1999). Studier har visat att ripan blir påverkad av att bli störd i sin egen livsmiljö av jägare som uppehåller sig på marken (Brøseth & Pedersen, 2010). En studie av Olsson, Willebrand & Smith (1996) har dock visat på att upprepade störningar inte hade någon effekt på ripan i Sverige. Jägareförbundets respondenter tolkar resultatet från ripforskningen som att jakttrycket på ripan är lågt vid år med låga riptätheter, vilket uppfattades som att jakttrycket är självreglerande.

Länsstyrelsens respondenter upplevde att de förvaltar ripa med en relativt liten arbetsmängd och med ett bra inventeringsunderlag. Länsstyrelsens respondenter kände en trygghet i sin förvaltning och upplevde att de har möjlighet att korrigera jakttrycket efter ripans fluktuationer. Detta kan tyda på att Länsstyrelsens och Jägareförbundets respondenter tolkar resultat från ripforskningen olika och har olika infallsvinklar i aktuell fråga. Länsstyrelsen har

flera intressen att ta hänsyn till i ripförvaltningen, förutom enbart jakttrycket, som till exempel rennäringen. Jägareförbundet har till uppgift att främja jägarnas intressen och tillgängliggöra jakt vilket kan leda till att de båda blir varandras motpoler. Med detta menas att när Länsstyrelsen sätter jaktbegränsningar, vilka kan ha sin grund i flera faktorer, försöker Jägareförbundet försvara ripjakten för sina medlemmar. Detta kan tolkas som att Länsstyrelsen och Jägareförbundet befinner sig på två skilda nivåer i förvaltningsdebatten.

På den hypotetiska frågan vad det skulle leda till om Jägareförbundet var en del i ripförvaltningen upplevde Länsstyrelsens respondenter att Jägareförbundet skulle bidra med en bättre kontakt med jägarna. Jägareförbundets respondenter upplevde att ett förvaltningsansvar för ripinventeringsutbildning skulle betyda en förbättrad kontakt med jägarna både för Jägareförbundet och för ripförvaltningen. Både Länsstyrelsens och Jägareförbundets respondenter uppfattade Jägareförbundet som ett bra organ för att lyssna på och informera jägarna, vilket skulle kunna vara till nytta för ripförvaltningen. Jägareförbundet skulle kunna tillföra en informationskanal till jägarna tack vare sin goda kontakt med jägarna. Dock var kontakten med jägarna det enda som Länsstyrelsens respondenter upplevde att Jägareförbundet skulle kunna tillföra till förvaltningen.

Jägareförbundet och Länsstyrelsen hade i denna studie två helt olika uppfattningar hur kommunikationen var mellan varandra. Kommunikationen mellan Länsstyrelsen och Jägareförbundet fanns i varierad utsträckning beroende på län. I ett av länen i studien förekommer årliga möten för att diskutera förvaltning av småviltsjakt på statens mark men ej i de resterande länen. Alla respondenter från Jägareförbundet upplevde att de har möjlighet att framföra sina åsikter till Länsstyrelsen, men att informationen är otillräcklig från Länsstyrelsens sida. Detta gällde även de respondenter som har årliga möten med Länsstyrelsen. Länsstyrelsens respondenter upplevde att Länsstyrelsen är öppen och transparent i ripförvaltningen. De upplevde att information gällande ripförvaltningen fanns för Jägareförbundet att tillgå, men att Länsstyrelsen inte har någon informationsplikt till Jägareförbundet. Det faktum att Jägareförbundets respondenter upplevde informationsbrist från Länsstyrelsen och Länsstyrelsen i sin tur uppfattade sig själva som transparenta i sitt informationsutbyte kan tolkas som att det finns en kommunikationsklyfta mellan de båda parterna. De båda kategorigrupperna indikerar i denna studie på att befinna sig på olika nivåer i kommunikationen mellan varandra. Ett exempel är Jägareförbundet som efterlyser information om statistik och information innan beslut. Länsstyrelsen å sin sida uppger att

statistik finns öppet för alla via Länsstyrelsens hemsida och att de strävar efter en öppenhet och transparent ripförvaltning. Detta kan tyda på en dialogbrist mellan Jägareförbundet och Länsstyrelsen eftersom ena parten efterlyser information vilket den andra parten inte är medveten om att den efterlyses.

Majoriteten av Jägareförbundets respondenter saknade i dagsläget en fast form för dialog med Länsstyrelsen för att diskutera ripförvaltningen och möjligheten att påverka innan beslut tas. En fast form av dialog med Jägareförbundet upplevdes som något positivt för majoriteten av Länsstyrelsens respondenter. Det fanns en positiv inställning till att en sådan dialog eller ett diskussionsforum skulle vara fruktsamt och detta skulle kunna användas som en kanal att nå ut till jägarna med information.

Länsstyrelsens respondenter upplevde inte ripförvaltningen som mer komplex än förvaltning av andra arter och uppgav att ripförvaltningen utförs med en relativt liten arbetsmängd. Dock fanns en majoritetsuppfattning bland Länsstyrelsens respondenter att en forskningsbaserad, skriftlig handledning skulle vara till hjälp. En majoritet av Länsstyrelsens respondenter upplevde en skriftlig handledning som dokumenterar förvaltningssystemet för ripa, för att kringgå inlärningsprocesser när nya tjänster tillsätts, som önskvärd. Detta kan tyda på att systemet tar tid att sätta sig in i för en nyanställd handläggare, vilket skulle kunna förenklas med en dokumentation eller definition av Länsstyrelsens ripförvaltning. Majoriteten av respondenterna hade uppfattningar om förvaltningsintressanta problemställningar där vidare forskning bör ske. Ett sådant exempel var vilka eventuella effekter ripjakten har på den övriga fjällmiljön och på rennäringen. Under intervjuerna framkom en önskan om att bredda bilden av vad mänskliga aktiviteter som till exempel jakt och rennäring har för effekter på den övriga fjällmiljö. Denna kunskap skulle kunna användas i en forskningsbaserad allmänbeskrivning som kan vara användbar för allmänheten. Önskan om skriftlig handledning fanns även hos Jägareförbundets respondenter. Jägareförbundets respondenter upplevde en allmänbeskrivning över vilka faktorer som påverkar ripjakten som ett lämpligt informationsunderlag för sina medlemmar. Det fanns även andra ej direkt jaktrelaterade problemställningar bland Jägareförbundets respondenter. En av dessa var jämförbar med Länsstyrelsens problemställning om synergieffekter av andra aktiviteter i fjällmiljön. I det här fallet syftade det till rennäringens eventuella effekter på ripan. Eftersom det fanns en önskan om forskningsbaserad handledning eller allmänbeskrivning från studiens respondenter tyder det på att en sådan skulle vara ett bra hjälpmedel för både Länsstyrelsen och Jägareförbundet.

Länsstyrelsens respondenter upplevde ripforskningen som väldigt betydelsefull och grundläggande för ripförvaltningen. Ripforskningen uppfattades som ett ramverk för förvaltningen vilket innebar en trygghet för respondenterna. Förtroendet för forskningen var väldigt högt från Länsstyrelsens respondenter, vilket delvis kan förklaras av att själva förvaltningssystemet är ett resultat av ett samarbete mellan Länsstyrelsen och ripforskarna (Hörnell-Willebrand, 2005). Jägareförbundets respondenter upplever också ett förtroende för ripforskningen och att ripforskningen varit ett värdefullt verktyg för Jägareförbundet. Detta kan visa på en gemensam utgångspunkt i ripförvaltningen som de båda har som kunskapskälla och referens i sitt arbete. Trots samma utgångspunkt visar föreliggande studie att Jägareförbundet och Länsstyrelsen tolkar ripforskningsresultat olika. Detta är förmodligen den största förklaringen till de bakomliggande faktorerna som resulterar i konflikter i ripförvaltningen, det vill säga att resultat från forskningen tolkats olika av Jägareförbundet och Länsstyrelsen.

Framtiden

Länsstyrelsens respondenter upplevde att utformandet av ny lagstiftning och utveckling av lokala samordningar kommer att vara avgörande faktorer i framtiden. Länsstyrelsens respondenter upplevde att tillgängligheten till markerna kan förändras i framtiden. Om turism och jaktentreprenörskap utvecklas i fjällområdena kan lokala samordningar vara en upplåtande del för ripjakten på statens mark. Jägareförbundets respondenter upplevde att Länsstyrelsens utveckling av ripförvaltning har varit ”överförvaltning” och tror därför att ripjakten kommer att vara hårdare reglerad i framtiden. Jägareförbundets respondenter upplevde liksom Länsstyrelsens respondenter att framtidens ripförvaltning och jakt kommer att bestämmas av lagstiftningar och vem som kommer ha upplåtandeansvaret. Jägareförbundets respondenter upplevde att Jägareförbundets inflytande i ripförvaltningen hänger på om de kommer ha sitt allmänna uppdrag kvar i framtiden vilket upplevdes osäkert.

Jakten på fjäll- och dalripa förmodades att finnas kvar i framtiden bland både Jägareförbundet och Länsstyrelsens respondenter. Dock fanns uppfattningen hos de båda parterna att klimatförändringar kan innebära jaktrestriktioner eller fridlysningar. Klimatförändringar upplevdes av både Jägareförbundets och Länsstyrelsens respondenter som ett större hot än för hårda beskattningar.

Styrkor och begränsningar

Vid undersökningar av människors uppfattningar av fenomen finns risken att vissa typer av frågor genererar svar som inte avspeglar den personliga uppfattningen, utan svaret kan istället vara en inlärd eller en allmän uppfattning av fenomenet (Dahlgren & Johansson, 2009). Detta kan påverka validiteten av undersökningar då information som är inlärd kan utgöras av en andrahandskälla (Jacobsen, 2007). Vid verifierandet av studiens validitet kan det föreligga svårigheter, då det analyserade materialet är författarens tolkning av respondenternas uppfattade verklighet (Uljens, 1989).

Respondenterna gav oberoende av varandra liknande uppfattningar om svensk ripförvaltning, vilket styrker validiteten för denna studie. De inspelade intervjuerna transkriberades ordagrant vilket har bidragit till studiens reliabilitet (Jacobsen, 2007). Respondenterna i denna studie uppfyllde de kriterierna som på förhand uppfördes för att besvara syftet. Detta har bidragit till att förstärka studiens validitet. Dock kan det finnas begränsningar i studien då antalet respondenter var få (tre respondenter från Länsstyrelsen och fyra respondenter från Jägareförbundet). Detta kan påverka validiteten då resultatet inte kan generaliseras på få individers uppfattningar.

Intervjuguidernas struktur kan ha påverkat de uppfattningar som framkom i studien. Strukturen i intervjuguiderna hade medel till låg standardisering och en riktad struktur på frågorna med få öppna frågor. Riktade frågor kan ha påverkat hur respondenterna svarat då personen kan ha svarat efter vad den tror är det ”rätta svaret”. Öppnare frågor med mer probing som uppmuntrar till fördjupning av svaren kan ha resulterat till djupare informationsinsamling och en starkare validitet.

Slutsats

Studiens syfte var att klarlägga huruvida Jägareförbundet skulle kunna vara delaktiga och bära ett ansvar i ripförvaltningen vilket i resultatet framkom som problematiskt av Länsstyrelsens respondenter. Länsstyrelsens respondenter upplevde risker med att involvera intresseorganisationer i ripförvaltningen på grund av att Jägareförbundet är partiska. Även om ambitionen fanns bland Jägareförbundets respondenter för att vara delaktiga i förvaltningen fanns inte ett sådant intresse från Länsstyrelsen. Denna uppfattning existerade i alla län i studien vilket tyder på att ett potentiellt ökat samarbete gällande ripförvaltningen inte är aktuellt i dagsläget. Missnöjet bland Jägareförbundets respondenter gällande

Länsstyrelsens ripförvaltning tycks i huvudsak grunda sig i tolkningsskillnader av resultat från ripforskningen. Jägareförbundets respondenter upplevde att Länsstyrelsens ripförvaltning innehåller onödigt mycket restriktioner och administration. Länsstyrelsens respondenter upplevde däremot en trygghet med att ha den möjligheten att korrigera jakttrycket efter riptillgången. De bakomliggande värderingarna och uppfattningarna som kan ligga till grund för tidigare konflikter och missnöje i ripförvaltningen är hur resultat från ripforskningen ska tolkas. Majoriteten av respondenterna hade uppfattningen att en allmänbeskrivning eller skriftlig handledning skulle vara ett hjälpmedel i sitt arbete. Genom att skapa en forskningsbaserad handledning/allmänbeskrivning kan möjligheten finnas att en gemensam tolkning uppstår för de båda parterna. Om handledningen/allmänbeskrivningen innehåller ett redan tolkat resultat från ripforskningen kan risken minska för missförstånd och meningsskiljaktigheter om vad som är korrekt tolkning.

Kommunikationen mellan Jägareförbundet och Länsstyrelsen framkom i denna studie som ett problem för Jägareförbundet medan den uppfattningen inte delades av Länsstyrelsen. Länsstyrelsen upplevde att information var gripbar för alla och uppfattade ripförvaltningen som transparent. Jägareförbundets respondenter upplevde dock att informationen var otillräcklig och var gripbar för sent för att ripförvaltningen skulle kunna påverkas. Majoriteten av studiens respondenter upplevde att ett diskussionsforum eller återkommande möten skulle vara fruktsamt för båda parter. Om någon av parterna bjuder in för att diskutera eller informera om ripförvaltningen kan det leda till färre missförstånd och minska risken för konflikter. Om ett sådant möte skulle ske, exempelvis vid presentation av årets inventeringsresultat, så har Jägareförbundet möjlighet att framföra sina åsikter innan förvaltningsbeslut tas. Länsstyrelsen skulle kunna bli medveten om vilken information Jägareförbundet efterlyser.

Slutsatsen utifrån aktuell studie är således att meningsskiljaktigheterna grundar sig i skilda tolkningar av resultat från ripforskningen. En lösning på problemet kan finnas i skapandet av en skriftlig handledning/allmänbeskrivning som kan rendera till enstämigare tolkningar av ripforskningen. För att åstadkomma en bättre kommunikation mellan de båda parterna bör någon form av dialog i form av till exempel möten eller diskussionsforum skapas. I detta har båda parterna lika stort ansvar i att åstadkomma en fungerande dialog.

Referenser

- Alatalo, M. (2005). *Svenska jaktturisters attityder till småviltsjakten på statens mark ovan odlingsgränsen*. Lapland Fishing, Näringslivsutveckling fisketurism.
- Asmyhr, L., Willebrand, T., & Hörnell-Willebrand, M. (2012). General experience rather than of local knowledge is important for grouse hunters bag size. *Human Dimension of Wildlife*, 17, 437-445.
- Brittas, R., & Willebrand, T. (1992). Nesting habitats and egg predation. *Ornis Scandinavica*, 22, 261-263.
- Brøseth, H., & Pedersen H. C. (2010). Disturbance effects of hunting activity in a willow ptarmigan *Lagopus lagopus* population. *Wildlife Biology*, 16, 241-248.
- Buckland, S.T., Anderson, D.R., Burnham, K.P., & Laake, J.L. (1993). *Distance sampling: Estimating abundance of biological populations*. Chapman and Hall, London, UK.
- Dahlgren, L.O., & Johansson, K. (2009). Fenomenografi. I A. Fejes, & R. Thornberg (Red.), *Handbok i kvalitativ analys* (ss.122-135). Stockholm: Liber.
- Denscombe, M. (2011). *Forskningens grundregler, samhällsforskarens handbok i tio punkter*. Lund: Studentlitteratur.
- Elgmork, K. (1997). Brown Brown bear density based on observations by moose hunters. *International Conference on Bear Research and Management*, 9(2), 119-123.
- Ericsson, G., & Wallin, K. (1999). Hunter observations as an index of moose *Alces alces* population parameters. *Wildlife Biology*, 5, 117-185.
- Eriksson, T., Andersson, J., Byström, P., Hörnell-Willebrand, M., Laitila, T., Sandström, C., & Willebrand, T. (2006). Fish and wildlife in the swedish mountain region: *Resources, use and management*, 2(4).
- Hörnell-Willebrand, M. (2005). *Temporal and spatial dynamics of Willow grouse Lagopus lagopus*. (Doctoral thesis) no 2005:53. Sveriges lantbruksuniversitet.
- Hörnell-Willebrand, M. & Willebrand, T. (2008). *Compensation of local harvest mortality in willow grouse (Lagopus lagopus): A key to grouse population dynamics*. (Submitted manuscript).
- Jacobsen, D. I. (2007). *Förståelse, beskrivning och förklaring. Introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och social arbete*. Lund: Studentlitteratur.

Johnsgard, P. A. (1983). *The grouse of the world*. University of Nebraska Press.

Jägareförbundet (2009). *Jägareförbundet kritiskt till ripjaktstopp i Jämtland*. Hämtad den 19 december 2012 från:

<http://www.jagareforbundet.se/PageFiles/2995/Pressmed.%20fr%c3%a5n%20SJF%20Ripjaktstopp%20i%20J%c3%a4mtland%20090818.doc>

Jägareförbundet (2012). *12 goda skäl att vara med i Jägareförbundet*. Hämtad den 19 december 2012 från: <http://www.jagareforbundet.se/Jagareforbundet/Medlem/12-goda-skal-att-vara-med-i-Jagareforbundet/>

Jägareförbundet (2014). *Allmänna uppdraget*. Hämtad den 18 mars 2014 från: <http://jagareforbundet.se/allmanna-uppdraget/Om-allmanna-uppdraget/>

Jägareförbundet (2014). *Viltforskning. Vilka finansierar?* Hämtad den 18 mars 2014 från: <http://jagareforbundet.se/vilt/vilt-vetande/viltforskning/>

Kastdalen, L. (1992). *Skogshøns og jakt*. Report Norges Bondelag. Oslo: Norsk skogsbrukforening.

Larsson, S. (1986). *Kvalitativ analys- exemplet fenomenografi*. Lund: Studentlitteratur.

Larsson, S. (2011). *Kvalitativ analys, exemplet fenomenografi*. Hämtad den 15 april 2014 från: http://www.academia.edu/898904/Kvalitativ_analys_-_exemplet_fenomenografi

Legard, R., Keegan, J., & Ward, K. (2003). "In-depth interviews" Qualitative Research Practice. I Ritchie, J & Lewis, J (red). *A guide for social science students and researchers*. London: SAGE. ss 139-141.

Lindberget, M. (2009). *Användande av avskjutningsstatistik i Förvaltning. Påverkar tidigare jakt CPUE?* (Examensarbete 2009:1). Umeå: Sveriges lantbruksuniversitet.

Lindén, H., Helle, E., Helle, P., & Wikman, M. (1996). Wildlife triangle scheme in Finland: methods and aims for monitoring wildlife populations. *Finnish Game Research*, 49, 4-11.

Länsstyrelsen Västerbotten (utan årtal). *Vad Länsstyrelsen gör*. Hämtad den 18 mars 2014 från: <http://www.lansstyrelsen.se/vasterbotten/Sv/lattlast/vad-lansstyrelsen-gor/Pages/default.aspx>

Myrberget, S., & Lund-Tangen, H. I. (1989). *Cyclic variations in small game populations in central Norway*. Vol I. Trans. 19th IUGB Congress, Trondheim.

- Olsson, G., Willebrand, T. & Smith, A. (1996). The effects of hunting on willow grouse lagopus lagopus movements. *Wildlife biology*, 2, 11-15.
- Pedersen, H.C., and Karlsen, D.H. (2007). *Alt om rypa – biologi, jakt, forvaltning*. Norge: Tun forlag.
- Pellikka, J., Kuikka, S., Lindén, H. and Varis, O. (2005). The role of game management on wildlife populations - Uncertainty analysis of expert knowledge. *European Journal of Wildlife Research*, 51, 48–59.
- Potapov, R, L., & Flint, V, E. (1989). *Handbuch der Vögel der Sowjetunion*. Band 4. Galliformes, Gruiformes. Ziemes Verlag Wittenberg. Lutherstadt, Germany. (cit).
- Prop: 1992/93:32. *Om samerna och samisk kultur m.m.* Tillgänglig: http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Forslag/Propositioner-och-skrivelser/om-samerna-och-samisk-kultur-m_GG0332/
- Regeringskansliets rättsdatabaser (1971). SFS nr: 1971:438. Jordbruksdepartementet. Rennäringsförordningen (1971:438). Hämtad den 18 mars 2014 från: http://62.95.69.15/cgi-bin/thw?%7BHTML%7D=sfst_1st&%7BHTML%7D=sfst_dok&%7BSHTML%7D=sfst_err&%7BBASE%7D=SFST&%7BTRIPSHOW%7D=format%3DTHW&BET=1971:438
- Sjöström, B., & Dahlgren, L. O. (2002). Applying phenomenography in nursing research. *Journal of Advanced Nursing*, 40(3), 339-345.
- Smith, A. A. (1997). *Movement, dispersal and survival of Swedish willow grouse (Lagopus lagopus L.)* Edward Grey Institute, Department of Zoology.
- Smith, A. A., & Willebrand, T. (1999). Mortality causes and survival rates of hunted and unhunted willow grouse. *The Journal of Wildlife Management*, 63, 722-730.
- SOU 2005:79. Vem får jaga och fiska? *Historia, folkkrätt och Miljö. Delbetänkande av jakt och fiskerättsutredningen*. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer. Tillgänglig: <http://www.lennartlundmark.se/file/c1fdbf32.pdf/c1fdbf32.pdf>
- Steen, J.B. (2004). *Ryper og rypejegere*. Oslo: Gyldendal Norsk forlag AS.
- Støbet-Lande, U. (2011). *Grouse- Habitat relationships. Monitoring, scale and management*. (Doctoral thesis) Umeå. Sveriges lantbruksuniversitet.
- Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Uljens, M. (1989). *Fenomenografi – forskning om uppfattningar*. Lund: Studentlitteratur.

Watson A, Moss R (2008) Grouse. Collins, London.

Willebrand, T. (1996). Ripan och småviltsjakten på statens marker ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjället. I Bilagor till utvärderingen av småviltsjakten och handredskapsfisket ovan odlingsgränsen och på renbetesfjällen, bilaga 3.18. Naturvårdsverket, Stockholm.

Willebrand, T. & Hörnell. M. (2001). Understanding the effects of harvesting willow ptarmigan *Lagopus lagopus* in Sweden. *Wildlife Biology*, 7, 205-212.

Zachrisson, A. (2004). *Länsstyrelsernas förvaltning av jakt och fiske i fjällen. Likheter och skillnader*. (Rapport 2004:5). Umeå: FjällMistrarapport.

Appendix 1

Intervjuguide till Länsstyrelsen tema Jägareförbundet

Punkt ett: Ökat samarbete

Konflikter mellan förvaltning och intressegrupper är inte ovanlig. Jägareförbundet har vid några tillfällen uttryckt missnöje angående Länsstyrelsens förvaltning av framför allt förvaltning av ripa på statens mark vilket kan tolkas som om att det finns en konflikt organisationerna i mellan. Men borde inte Jägareförbundet och Länsstyrelsen vara två organisationer som står nära varandra? Vid en närmare granskning uppdagas att ripinventeringarna som är en viktig del i förvaltningen utförs ideellt av jakthundsklubbar och ripjägare. Svenska Jägareförbundets finansierar viltforskningen via medlemsavgiften med tjugo kronor (Forskningstjugan) och har finansierat flera forskningsprojekt på ripa vars resultat används av Länsstyrelserna vid förvaltning av ripa. Kan detta enligt dig skapa förutsättningar för ett tätare samarbete mellan Länsstyrelsen och Svenska Jägareförbundet. Vilket skulle kunna leda till att göra Jägareförbundets lokalavdelningar mer införstådda i förvaltningen och därmed minska risken för konflikter?

Fördjupningsfrågor med två svarsalternativ

Svarsalternativ ja

Ser du ett behov för ett samarbete mellan Länsstyrelsen och lokala representanter från Svenska Jägareförbundet, eller är det i mer konfliktdämpande syfte du tycker att Länsstyrelsen och Jägareförbundet borde samarbeta?

Finns det några hinder för ett ökat samarbete idag som du ser det?

Hur skulle ett sådant samarbete se ut enligt dig? Vilka är de största fördelarna med ett sådant samarbete? Vilka är de största nackdelarna med ett sådant arbete?

Vad tror du anledningen har är till att Jägareförbundet inte varit aktuell som samarbetspartners?

Tror du Jägareförbundet kan tillföra kompetens som saknas eller skulle vara användbar för Länsstyrelsen?

Svarsalternativ nej

Vad är det som gör Jägareförbundet oaktuella för ett tätare samarbete?

Finns det risker att involvera intresseorganisationer i statlig förvaltning?

Kan det finnas ”under vissa premisser” som gör ett samarbete möjligt?

Kan du se några fördelar med ett samarbete med Jägareförbundet?

Vad tror du anledningarna är att Jägareförbundet ibland blir missnöjda med Länsstyrelsens ripförvaltning?

Skulle du hellre se att inventeringarna utfördes av Länsstyrelsens egna anställda om dom resurserna fanns?

Punkt två: kommunikation

Om ett samarbete inte är möjligt mellan Länsstyrelsen och Svenska Jägareförbundet så kan kanske ett kontinuerligt informationsutbyte kunde vara ett alternativ för att minska risken för konflikter. Tycker du att det skulle vara aktuellt att skapa ett diskussionsforum där förvaltningen kan diskuteras?

Fördjupningsfrågor med två svarsalternativ

Svarsalternativ ja

Har du tidigare erfarenheter av dialoger med jägareförbundet? Vad var dina uppfattningar om det?

Om det sker ändringar i förvaltningen som påverkar fjälljakten, informeras jägareförbundet av Länsstyrelsen? Om inget sådant informationsutbyte sker, vad beror det på?

Kan förvaltningen dra nytta av en dialog med ”jägarna” via Jägareförbundet? På vilket sätt i så fall?

På vilken basis tycker du detta bör ske? Årliga möten eller kalla till möte när något nytt sker inom förvaltningen?

Hur upplever du informationsutbytet som det är idag?

Svarsalternativ Nej

Har du tidigare erfarenheter av dialoger med jägareförbundet? Vad var dina uppfattningar om det?

Om det sker ändringar i förvaltningen som påverkar fjälljakten, informeras jägareförbundet av Länsstyrelsen? Om inget sådant informationsutbyte sker, vad beror det på?

Tror du en dialog med jägareförbundet skulle kunna tillföra någonting till förvaltningen?

Hur upplever du informationsutbytet som det är idag?

Vilken kategori av människor är oftast förekommande som kommenterar och debatterar ripförvaltningen i ditt län?

Intervjuguide till Länsstyrelsen Tema Forskning

Punkt ett: Nyttan av forskning

Forskningen på dal-fjällripan ökar kunskapsbasen för arterna och Länsstyrelsen samarbetar idag med Forskare för att analysera inventeringsdata från länets förvaltningsområden för att få kunskap om höstens riptillgång och föryngring. Hur mycket betyder samarbetet med forskningen för dig som förvaltare?

Fördjupningsfrågor

Hur mycket av förvaltningen präglas av forskningen? Ses forskningen som rekommendationer eller är det tydliga riktlinjer för förvaltningen?

Hur ställer man sig som förvaltare till nya forskningsresultat?

När resultaten från inventeringarna presenteras tar du dig tar man sig tid att begrunda resultaten eller litar man på att forskarna gjort rätt i sina uträkningar?

Kan forskningen ibland vara rörig och för komplicerad att förstå för att du ska kunna dra nytta av den i ditt arbete med ripförvaltning?

Hur mycket betyder samarbetet med forskningen i ditt arbete?

Punkt två: Kunskap från forskning

Forskare har ständigt nya projekt och ekologiska problemställningar de vill studera och fördjupa sig i men är det alltid till förvaltningens intresse? Vad är det du som förvaltare verkligen behöver och tycker är det viktigaste som forskningen ger eller skulle kunna ge?

Fördjupningsfrågor

Finns det just nu en problemställning i ditt arbete och län som du tycker forskningen ska studera?

Kan det finnas ett mer skraddarsytt informationsutbyte från forskningen till förvaltningen? Hur i sådant fall?

Vilka är dina uppfattningar om ripforskningen under din tid som ripförvaltare? Har den några brister?

Tar du del av annan forskning på dal-fjällripan utöver Länsstyrelsens samarbete med svenska forskare för att stödja ditt jobb med ripförvaltningen?

Intervjuguide till Länsstyrelsen Tema förvaltningen

Punkt ett: Svårigheter med ripförvaltning

Förvaltningen av ripan kan ibland behöva olika förvaltningsstrategier från år till år på grund av naturliga fluktuationer och andra mänskliga påverkningar. Om du gör en jämförelse med andra jaktbara förvaltningsarter i ditt län och arbetsmängden med att förvalta dal-fjällripa, tycker du att det finns en märkbar skillnad i arbetsmängd? Är ripa en mer krävande förvaltningsart?

Fördjupningsfrågor med två svarsalternativ

Svarsalternativ ja

Varför har du uppfattningen om att dal-fjällripa är mer krävande förvaltningsart?

Finns de årligen återkommande förvaltningsproblem med dal-fjällripan eller uppstår det oftast nya?

Upplever du att det kan finnas en risk för ”överförvaltning”?

Vilka förvaltningsinsatser präglar ditt län inom ripförvaltningen?

Hur upplever du att förvaltningsmetod att stänga områden efter en uppnådd jaktansträngning (som jaktmannadagar) fungerar?

Svarsalternativ Nej

Vilka är dina uppfattningar om svårighetsgraden att förvalta dal-fjällripa?

Finns de årligen återkommande förvaltningsproblem med dal-fjällripan eller uppstår det oftast nya?

Vilka förvaltningsinsatser präglar ditt län i ripförvaltningen?

Hur upplever du att förvaltningsmetod att stänga områden efter en uppnådd jaktansträngning (som jaktmannadagar) fungerar?

Punkt två: Nyttan av kunskap

Med vetskapen om att ripbestånden naturligt varierar i beståndstäthet i cykliskt mönster samt att man har andra faktorer (som jakt) som kan spela in på ripbestånden. Jag antar att man som förvaltare behöver samla in mycket information av årets ripbestånd. Behövs det lite av fingertoppkänsla när man ska värdera nästa års förvaltningsplan för dal-fjällripa?

Fördjupningsfrågor

Hur stort handlingsutrymme upplever du att du har i ripförvaltningen?

Finns det hjälpmedel skulle underlätta ditt arbete?

Skulle ett sådant hjälpmedel vara en typ av skriftliga riktlinjer för att förvalta ripan i låga och höga beståndstätheter?

Skulle förvaltnings tum-regler för effekter av jakt och dåliga föryngrings år (baserat på forskning) vara ett hjälpmedel i ditt arbete?

Om du skulle uppsummera de hjälpmedel som du skulle vilja ha för att underlätta ditt arbete i en manual för ripförvaltning. Vilka skulle huvudpunkter vara i den manualen?

Avslutningsfrågor om framtiden

Hur tror du ripförvaltningen ser ut om 10 år? Varför?

Är fjäll-dalripa fortfarande en jaktbar art?

Appendix 2

Intervjuguide till Jägareförbundet tema Länsstyrelsen

Punkt ett, ökat samarbete

Som det är idag så lämnas Jägareförbundet utanför beslutsfattandet i ripförvaltningen på statensmark. Men ripjägare och jakthundsklubbar inventerar ideellt ripbestånden till Länsstyrelsen och Forskartjugan som kommer ifrån Jägareförbundets medlemsavgift är bidrar till att finansiera forskningen på dal-/fjällripa. Detta visar att Jägareförbundet och Länsstyrelsen har ett visst samarbete men inget som innefattar förvaltningen. Finns det intresse inom Jägareförbundets lokala avdelningar för ett ökat samarbete med Länsstyrelsen gällande ripförvaltningen?

Fördjupningsfrågor med två svarsalternativ

Svarsalternativ Ja

Har Jägareförbundet i ditt län eller nationellt någon strategi för att åstadkomma ett samarbete med Länsstyrelsen i att förvalta dal-/fjällripa?

Finns det ambition att lägga ner jobb och resurser i Jägareförbundet för att åstadkomma ett samarbete med Länsstyrelsen?

Vilken typ av samarbete skulle du vilja se? Finns det en del av förvaltningen som Jägareförbundet kunde ansvara över, exempelvis inventeringarna?

Hur troligt bedömer du att ett samarbete är i ditt län?

Vad tror du Jägareförbundet skulle bidra med till förvaltningen?

Svarsalternativ nej

Vad ligger till grund för att ett samarbete inte är intressant?

Ser du ingen fördel med ett samarbete från Jägareförbundets position?

Jobbar ni på andra sätt för att vara delaktiga i ripförvaltningen? Som att till exempel öka kommunikationen med Länsstyrelsen?

Skulle du vilja se en utökad kommunikation med Länsstyrelsen där förvaltningen kan diskuteras?

Punkt två: Kommunikation

Om ett ökat samarbete med lokalavdelningar är inaktuellt så kan en ökad dialog med Länsstyrelsen vara en kanal för Jägareförbundet att vara med och påverka förvaltningen av ripan. Känner du som representant för Jägareförbundet att du har möjligheter att framföra dina åsikter om förvaltningen till Länsstyrelsen så att det kan påverka förvaltningen?

Fördjupningsfrågor med två svarsalternativ

Svarsalternativ Ja

Hur ser din relation ut med Länsstyrelsen när det gäller förvaltningen av ripan?

Tycker du att du får tillräckligt med information från Länsstyrelsen om ripförvaltningen för att kunna förmedla information till medlemmarna om vad som händer med ripjakten?

Hur bra tycker du att Jägareförbundets relation är med Länsstyrelsen i ditt län?

Finns det något i den relationen som du tycker kan förbättras?

Skulle du vilja se ett mer kontinuerligt informationsutbyte med Länsstyrelsen i form av workshops eller seminarium?

Svarsalternativ Nej

Vad är det som gör det svårt att framföra åsikter till Länsstyrelsen?

Hur ser din relation ut med Länsstyrelsen när det gäller förvaltningen av ripan?
Skulle du vilja se ett mer kontinuerligt informationsutbyte med Länsstyrelsen i form av workshops eller seminarium?

Tycker du att du får tillräckligt med information från Länsstyrelsen om ripförvaltningen för att kunna förmedla information till medlemmarna om vad som händer med fjälljakten?

Har du erfarenheter av andra förvaltningsdiskussioner med Länsstyrelsen? Skiljer sig diskussionen med ripförvaltningen på något sätt?

Intervjuguide till Jägareförbundet tema Förvaltningen

Punkt ett: Tröskelbeskattning

Ripans komplexa biologi gör att den blir reglerad som jaktbar art och jaktmöjligheterna varierar från år till år. Länsstyrelsen förvaltar ripan genom att stänga områden för jakt och begränsa med jaktmannadagar, de vill säga ett begränsat antal jägare/km²/dag. Vad är Jägareförbundets syn på den typen av förvaltningen?

Fördjupningsfrågor

Tror du att jakt kan påverka så att beståndstätheten varierar från år till år?

Upplever du att det finns risker för "överförvaltning" från Länsstyrelsens sida av fjäll-/dalripa?

Vilka reaktioner får Jägareförbundet från ripjägarna angående Länsstyrelsens ripförvaltning?

Om Jägareförbundet ansvarade för förvaltningen på fjäll-/dalripan, skulle du göra något annorlunda i förvaltningen än vad Länsstyrelsen gör idag?

Punkt två: Inflytande i förvaltningen

Jägarförbundets inflytande på viltförvaltning har reducerats på områden som älgförvaltning i och med de nya älgskötselområdena och förbundet kämpar i rovdjursfrågor. I ripförvaltningen utförs ripinventeringen av ripjägare och fågelhundsklubbar, dessa inventerare är personer som återfinns som medlemmar för Svenska Jägareförbundet. Kan ett sätt att öka inflytandet i ripförvaltningen genom att Jägareförbundet ansvarar för utbildningen av ripinventerare? Även om fjälljakten inkluderar en relativt liten del av Jägareförbundets medlemmar så kan kanske detta ha en trendbrytande effekt för Jägareförbundet?

Fördjupningsfrågor med två svarsalternativ

Svarsalternativ ja

Skulle du vilja se ett ökat inflytande för Jägareförbundet?

Vad tror du ett sådant ansvar kan betyda för Jägareförbundet?

Finns de ambitioner för att satsa på att ansvara för inventeringsutbildning för Jägareförbundet i ditt län?

Finns det andra sätt som du tror kan öka inflytandet i ripförvaltningen för Jägareförbundet?

Svarsalternativ Nej

Vad är orsaken till att ett sådant ansvar är inaktuellt? Resursbrist?

Skulle du vilja se ett ökat inflytande för Jägareförbundet?

Finns det andra sätt som du tror kan öka inflytandet i ripförvaltningen för Jägareförbundet?

Vad tycker du om att inventeringarna sköts av medlemmar av Jägareförbundet?

Intervjuguide till Jägareförbundet tema forskningen

Punkt ett: Förtroende för forskning

Svenska Jägareförbundet har genom forskartjugan finansierat många forskningsprojekt som präglat både förvaltningen och jakten på ripan. Forskningsresultat har påverkat förvaltningen så att jakten har reducerats och till och med uteblivit vissa år. Blir förtroendet för forskningen svagare, för dig som representant för Jägareförbundet, när ripjakten blir ett ämne som Jägareförbundet får jobba med för att det ska finnas kvar?

Fördjupningsfrågor med två svarsalternativ

Svarsalternativ Ja

Vilken relation har du till ripforskningen?

Vad är din uppfattning om dagens ripforskning?

Hur mycket information från forskningen tar man del av som representant för Jägareförbundet?

Vilken typ av information från forskningen skulle hjälpa dig i ditt arbete?

Finns de oro för partiskhet mellan förvaltningen och forskningen?
Svarsalternativ Nej

Vilken relation har din lokalavdelning av Jägareförbundet till ripforskningen?

Vilka är dina uppfattningar om dagens ripforskning?

Hur mycket information från forskningen tar man del av som representant för Jägareförbundet?

Vad för information från forskningen skulle hjälpa dig i ditt arbete?

Är inventeringsresultat eftertraktad information för Jägareförbundet?

Punkt två: Inflytande i förvaltningen

Ripbestånden varierar naturligt i cykliska mönster samt att det finns andra faktorer som jakt som kan spela in på riptillgången. Som representant av Jägareförbundet som hanterar fjälljaktfrågor så antar jag att man håller sig uppdaterad med vad som händer inom ripforskningen för att se faktorer som vad effekten av jakt kan spela in på ripbestånden. Men är forskningen svår att förstå och ta del av?

Fördjupningsfrågor

Tar du del av ripforskningen i ditt arbete?

Skulle en skriftlig handledning, baserad på forskning, som beskriver till exempel vad dålig ripföryngring betyder för de jaktliga uttaget, vara ett hjälpmedel i ditt arbete?

Finns det ytterligare sådana här scenarion i riptillgången där det skulle behövas en typ av handledning för att förutse vad jaktmöjligheterna efter ripa kommer att bli? Vilka?

Om du skulle summera upp de hjälpmedel som skulle underlätta ditt arbete i en sådan handledning eller manual, -vilka skulle huvudpunkterna vara graderade efter viktigast först?

Finns de andra hjälpmedel som du skulle vilja ha för att underlätta ditt arbete eller andra problemställningar som forskarna borde forska på?

Avslutningsfrågor om framtiden

Hur tror du att ripjakten kommer att se ut om tio år? Tror du att den blir mer reglerad än vad den är nu?

Tror du att de kan finnas någon risk att någon av arterna inte är jaktbara i framtiden?

Hur tror du att Jägareförbundets inflytande är på förvaltningen om tio år?